

**'I DO NOT WANT THE PUBLIC TO FEEL
UNDULY ALARMED'.**

-

Turvallistamisargumentointi ja emotionaalinen retoriikka
pääministeri Theresa Mayn puheissa terrori-iskujen jälkeen
Britanniassa vuonna 2017.

Veera Kärki

Kandidaatintutkielma

Politiikan tutkimus

Yhteiskuntatieteiden ja filosofian kandidaatti

Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos

Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta

Jyväskylän yliopisto

kevät 2021

Tiedekunta - Faculty Humanistis-yhteiskuntatieteellinen	Laitos - Department Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos
Tekijä – Author Veera Kärki	
Työn nimi - Title 'I do not want the public to feel unduly alarmed'. Turvallistamisargumentointi ja emotionaalinen retoriikka pääministeri Theresa Mayn puheissa terrori-iskujen jälkeen Britanniassa vuonna 2017.	
Oppiaine - Subject Poliitiikan tutkimus	Työn tyyppi - Level Kandidaatintutkielma
Aika- Month/Year 05/2021	Sivumäärä- Number of pages 41
Ohjaaja – Supervisor Vasileios Syros	
<p>Tiivistelmä- Abstract</p> <p>The United Kingdom experienced three devastating terrorist attacks in the spring of 2017. All three attacks were carried out by individuals linked to the extremist wing of the fundamentalist interpretation of Islam. The then- Prime Minister Theresa May gave speeches after each attack, in total four (one after each attack, two after the Manchester attack).</p> <p>In this bachelor thesis I analyse the securitization theory through rhetoric and emotional power in the argumentation of those four speeches. My research question is ‘how securitization arguments and emotional power are shown in May’s speeches and what values does May utilize in her rhetoric. The securitization theory by the Copenhagen School does not include emotions as a vital part of security studies or securitization theory. Nevertheless, emotions play a crucial role in the ways that a message is received by the public. A terrorist attack is a devastating experience to the public and the loved ones of the victims, as well as the society. Emotions and collective memory are necessary for the argument to become understood and accepted by the public. Securitization acts can be found unsuccessful if they do not resonate with peoples’ emotions and experiences through which things are perceived as important.</p> <p>I combine the securitization theory with social appraisal theory of emotions by Eric Van Rythoven in order to establish a connection between those aspects of security and rhetoric. Prime Minister May utilises powerful expressions in her speeches and partly lifts community and national values above the security actions. The wording and use of various pronouns create a fascinating combination of emotional rhetoric and securitization speech acts in all four speeches.</p>	
Asiasanat Terrorismi, turvallistaminen, tunteet, retoriikka, Britannia, Theresa May, turvallisuus	
Säilytyspaikka	
Muita tietoja	

Sisällys

1.	JOHDANTO	1
2.	TUTKIMUSKYSYMYKSET JA MENETELMÄ	3
3.	TEORIA	5
3.1.	Retoriikka	5
3.2.	Emotionaalinen retoriikka vallan välineenä	5
3.3.	Kööpenhaminan koulukunnan turvallistamisteoria	6
3.4.	Turvallistaminen ja terrorismi turvallisuusuhkana	8
3.5.	Turvallistamisteorian kritiikki emootioiden näkökulmasta	9
3.6.	Sosiaalinen tunnearvioteoria ja turvallistaminen	11
4.	TERRORISMI BRITANNIASSA.....	14
5.	AINEISTO.....	15
5.1.	Pääministeri Theresa Mayn puhe Lontoon iskusta 22. maaliskuuta 2017.....	15
5.2.	Pääministeri Theresa Mayn puhe Manchesterin iskusta 23. toukokuuta 2017.....	16
5.3.	Pääministeri Theresa Mayn toinen puhe Manchesterin iskusta 23.toukokuuta 2017, COBRA-kokouksen jälkeen.	17
5.4.	Pääministeri Theresa Mayn puhe Lontoon iskusta 4. kesäkuuta 2017	18
6.	AINEISTON ANALYYSI	20
6.1.	Puheiden eri yleisöt.....	20
6.2.	Emotionaalisuuden muutos, arvot ja tunteiden merkitys argumentaatiossa	23
6.2.1.	Nöyryytys turvallistamistoimien oikeuttajana.....	25
6.3.	Vastustajan identifioiminen turvallistamisen keinona	26
6.4.	Turvallistamisen retoriikka	29
6.5.	Narratiivisuus ja oikeutettu sota turvallistamisen keinona	30
7.	JOHTOPÄÄTÖKSET	34
	LÄHTEET	37

1. JOHDANTO

'I do not want the public to feel unduly alarmed' (En halua kansan tuntevan oloaan aiheettoman hätääntyneeksi). Lauseessa tiivistyvät turvallisuus ja tunteet, joiden keskinäinen riippuvuus tulee esiin erityisen hyvin terrori-iskuihin liittyvissä diskursseissa. Tämä kyseinen lause on merkittävä Theresa Mayn puheessa 23.toukokuuta 2017. Hän lausui sen Manchesterin toukokuista iskua seuranneena päivänä, sen päivän toisessa puheessa, jota ennen pääministeri May oli tavannut kabinetin kriisityöryhmän. Puheessaan hän luetteli monia eri keinoja, joilla voitaisiin pyrkiä estämään uudet iskut. Tässä hetkessä kuitenkin hän, kuten eivät ketkään muutkaan, tiennyt seuraavan Britannian kohdistuvan iskun olevan vain alle kahden viikon päässä.

Britanniassa tapahtui vuonna 2017 kolme tuhoisaa terrori-iskua. Ensimmäinen Lontoossa 22. maalikuuta, toinen 22. toukokuuta ja kolmas jälleen Lontoossa 3. kesäkuuta. Britannian hallitus oli nostanut kansallisen uhkaluokituksen toiseksi korkeimmalle tasolle jo Manchesterin iskujen jälkeen, joten Lontoon isku oli erityisen järkyttävä tapahtuessaan vain 12 päivää edellisen jälkeen. Näin ollen se oli jo kolmas islamistiseen fundamentalismiin liittyvä isku Iso-Britanniassa tuona keväänä.

Pääministerin tehtävä tällaisissa tilanteissa on ennen kaikkea rauhoittaa tilanne ja valaa uskoa kansalaisiin, että elämä maassa on turvallista ja toivoa riittää. On tärkeää myös palauttaa usko turvallisuustoimijoihin, kuten poliisiin, ja heidän kykyynsä löytää teosta vastuussa olevat tahot sekä estää mahdollisia tulevia iskuja. Mayn lause, jossa hän ilmaisee toiveensa siitä, etteivät ihmiset tuntisi turhaa tai suhteetonta hätää tai pelkoa, kuvastaa tutkielmani tavoitteita erinomaisesti. Kaikissa käsittelemissäni puheissa May korostaa yhteisöllisyyden ja tulevaisuuden toiveikkuuden merkitystä iskusta toipumiselle ja jälleenrakentamiselle. Hän ei kuitenkaan väheksy konkreettisten toimien merkitystä ja tuo esille jo tehdyt parannukset, kuten uhkatilan nosto Lontoon maaliskuun iskun jälkeen sekä poliisin tekemät toimet iskujen estämiseksi maaliskuun ja toukokuun iskujen välissä. Puheissa käytetyt argumentit ja niiden retoriikka ilmentävät emotionaalisuuden merkitystä turvallisuusretoriikassa ja voimistavat turvallistamistekojen argumentoinnin tehokkuutta.

Tunteilla ja tunteiden käytöllä on valtaa politiikassa ja sosiaalisen todellisuuden syntymisessä sekä kehittymisessä. Terrori-isku haavoittaa sen kokeneiden, sekä koko iskun kohteena olleen yhteiskunnan tai kulttuurin jäseniä, erityisesti juuri emotionaalisella tasolla. Turvallisuuden tunteen järkkäminen voi olla pitkäaikaistakin ja erityisesti käsittelemässäni

Britannian tapauksessa kolmen iskun sarja lyhyen aikavälin sisällä kuritti britannialaisten henkistä voimaa toden teolla. Keväällä 2017 koetut iskut tapahtuivat poliittisesti herkkään aikaan, sillä edellisinä vuosina oli nähty muita terrori-iskuja ympäri Eurooppaa. Lisäksi Britannia oli edellisenä vuonna käynyt läpi kansaa jakavan Brexit-äänestyksen. Myös Skotlannin itsenäisyysäänestys oli aiheuttanut tunnetta yhtenäisen kansakunnan rapautumisesta. Jokainen terrori-isku järkyttää maan kansalaisia missä tahansa tilanteessa, mutta juuri kesäkuinen terrori-isku, joka tapahtui vain alle kaksi viikkoa edellisen Manchesterin iskun jälkeen, järkytti maata ennennäkemättömästi. Manchesterin kaltaisen iskun jälkeen maa oli edelleen hälytystilassa, eikä iskua oltu vielä edes alettu käsitellä, kun seuraava tapahtui Lontoossa. Tämä järkytys, suuttumus ja epätoivo näkyvät myös Mayn kesäkuuisessa puheessa, ja juuri se epäusko ja hetkellinen toivottomuus olivat ne tekijät, jotka muokkasivat kesäkuun puheesta voimakkaan ja räväkämmän kuin sitä edeltäneet puheet.

Yhdistän tässä tutkimuksessa turvallistamisen ja tunteellisuuden teorit sekä käsitteet ja analysoin niiden käyttämistä terrorismia koskeviin puheisiin ja niiden retoriikkaan. Tässä tutkielmassa tarkoitukseni on selvittää, millaisia turvallistamisargumentteja Mayn puheissa esiintyy ja kuinka tunteet näkyvät argumenteissa. Lisäksi analysoin millaisia arvoja Mayn puheissa esiintyy ja kuinka niitä retorisesti hyödynnetään.

Terrorismia on tutkittu laajalti ja eri iskuihin liittyviä tutkimuksia julkaistaan kiitettävästi. Turvallistamisteorian hyödyntäminen näissä on melko yleistä, mutta tunteiden näkökulmasta tutkimusta ei vielä olla nähtävästi tehty. Tunteiden ilmentymistä terrori-iskun yhteydessä on tutkittu aiemmin (Small, Lerner, & Fischhoff, (2006). *Emotion Priming and Attributions for Terrorism: Americans' Reactions in a National Field Experiment*), mutta tunteiden valtaa poliittisessa puheessa koskien terrorismia ei nähtävästi olla käsitelty tai analysoitu. Terrorismi ei käsitteenä tai ilmiönä ole uusi, vaikkakin siihen liittyvät teemat ovat olleet esillä julkisessa keskustelussa huomattavissa määrin 2000-luvulla. Turvallistamista ja poikkeustilaa terrorismin kannalta on käsitelty mm. Mari Isomäen pro gradu -tutkielmassa, *Poikkeuksellisen ja normaalin rajamailla: turvallistaminen ja poikkeustila Pariisin marraskuun 2015 terrori-iskuissa ja Brysselin maaliskuun 2016 terrori-iskuissa* (2020), jossa Isomäki analysoi Pariisin vuoden 2015 terrori-iskua turvallistamisteorian kautta ja arvioi turvallistamisargumentointia. Britannian iskut ovat ainutlaatuisia erityisesti niiden välisen lyhyen aikajanan vuoksi ja siksi koen mielekkäänä tutkia juuri niistä pidettyjä puheita.

2. TUTKIMUSKYSYMYS JA MENETELMÄ

Retoriikan tutkimuksessa on mielekästä ottaa huomioon kaikki puheeseen, sen rakentamiseen sekä vastaanottamiseen kuuluvat tekijät kuten argumentointi, yleisö ja yleinen konteksti. Terrori-iskuja koskevissa puheissa nämä tekijät voivat kuitenkin esiintyä hieman erilaisessa valossa ja niiden tutkintaan liittyy lukuisia eri tekijöitä, tunnelataus niistä ehkä jopa mielenkiintoisimpana. Tässä tutkielmassa haluankin tutkia juuri tuota ainutlaatuista tekijää, jolla voidaan luoda turvaa ja rauhaa iskun uhrien läheisille sekä muille kansalaisille, mutta samalla näyttää iskusta vastaaville tahoille yhteisön voima ja tahto taistella vastaan. Theresa May osoitti näyttämällä tunteensa voimakkaasti kaikkien aineiston puheiden aikana myös sen, että tunteet ja empatia ovat voimavara, eivätkä suinkaan sivuutettava tekijä. Terrori-iskuihin ja kriisitilanteeseen sisältyy myös olennaisesti turvallisuuden käsitteistö ja kriisiä seuraavissa diskursseissa turvallistaminen nousee tärkeäksi teemaksi. Siksi tässä tutkielmassa otetaan huomioon myös turvallistamisen käsite ja sen ilmentyminen Mayn puheissa.

Tutkimuskysymyksenäni on näiden kahden käsitteen yhdistyminen Mayn puheissa. Yleensä nämä kaksi toisistaan erillistä käsitettä yhdistyvät mielenkiintoisella tavalla näissä puheissa ja sekä emotionaalisen vallan ilmentyminen että turvallistaminen tarjoavat mielenkiintoisen ikkunan turvallisuustoimijoiden sekä yleisön oletuksiin ja näkemyksiin tilanteesta. Tutkielmassani pyrin siis analysoimaan kuinka Theresa May argumentoi turvallistamistoimia emotionaalisuuden ja arvojen kautta. Käsittelen analyysissäni Mayn puheissa ilmeneviä turvallistamiskeinoja ja niiden arvo- ja tunnepohjaista latausta. Tunnelatauksella on merkittävä retorinen merkitys puheiden toimivuuden sekä vakuuttavuuden kannalta.

Pohjaan analyysini kolmen teorian risteymäkohtiin. Turvallisuudesta ja turvallistamiskeskustelussa on ehdottomasti huomioitava Kööpenhaminan koulukunnan Barry Buzanin, Ole Wæverin ja Jaap de Wilden turvallistamisteoria, jota käsittelen teoksen *Security: A New Framework For Analysis* (1998) avulla. Turvallistamisteoria ei kuitenkaan huomioi tunteiden osuutta turvallistamiskeskusteluissa ja se suorastaan sivuuttaa ne. Siksi hyödynnän Ty Solomonin esseettä *Rethinking Productive Power Through Emotion* (2017) ja Eric Van Rythovenin artikkelia *Learning To Feel, Learning To Fear? Emotions, Imaginaries, And Limits In The Politics Of Securitization* (2015), joissa kritisoidaan turvallistamisteorian kapea-alaisuutta tunteiden osalta. Van Rythoven myös esittää turvallistamisteorialle uusia näkökulmia ja tunteiden mahdollisuutta rikastaa

turvallisuusanalyysiä. Lisäksi avaan lyhyesti retoriikkaa Palonen ja Summa: *Pelkkää Retoriikkaa* (1998) teoksen avulla ja sen menetelmiä tutkia turvallisuutta, sillä koen sen olevan tärkeä osa tutkielmani rakentumista kokonaisuutena.

3. TEORIA

3.1. Retoriikka

Keskityn tässä tutkielmassa analysoimaan Mayn puheiden turvallistamiseen liittyviä lausumia ja niihin kytkeytyvää emotionaalista vallan ilmentymää. Mayn puheessa nousevat hyvin esille erilaiset yleisöt, joille hän puheensa osoittaa, joten myös näiden analyysia hyödynnän tutkielman tekemisessä. En kuitenkaan koe mielekkääksi tässä tutkielmassa syventyä retoriikan historiaan tai teoriaan pintapuolista selitystä pidemmin, sillä uskon analyysin tuovan esille ne tarvittavat tiedot, mitä retorisisesta analyysista tässä yhteydessä tulee ymmärtää.

Tutkielmani lähtökohta on se, että turvallisuus on ennen kaikkea sitä, mitä retorisesti puheella rakennetaan. Palosen ja Summan toimittamassa teoksessa Pirkko Haapanen mukailee retoriikan klassikkoa, Ciceroa, todetessaan, ettei puhuja sinänsä luo uutta kuulijan mieleen vaan todellisuudessa vahvistaa ja mukailee sitä, mitä kuulijan mielessä jo valmiina on (Pelkkää retoriikkaa, 1998, 42). Turvallisuus voidaan nähdä tässä yhteydessä juuri turvallisuuden tunteena, joka määrittää henkilön käsitystä turvallisuustilanteesta ja näin vaikuttaa siihen kokeeko tämä turvallistamistoimet merkityksellisiksi. Tämä ajatus on sopiva myös emotionaalisen retoriikan käsitteeseen, jota Ty Solomon esseessään käsittelee. Tarkemmin tunteiden merkitykseen vallankäytössä ja argumentaatiossa syvennyn kuitenkin myöhemmin tässä tutkielmassa. Uusien aineksien luominen suhteessa jo olemassa olevaan pätee myös analysoimissani pääministeri Mayn puheissa. Terrori-iskujen jälkeiset puheet noudattelevat usein totuttua kaavaa osanotosta, vastatoimista ja tulevaisuuden turvaamisesta, jotka kaikki ovat selkeästi esillä Mayn pitämässä puheissa keväällä 2017. Voidaan olettaa, että kansaa järkyttävän teon jälkeen päättäjiltä ja puhujilta vaaditaan sekä odotetaan sympatiaa, samaistumista kansalaisiin sekä selkeää osoitusta toimista tai niihin johtavista suunnitelmista, joilla vastaava tilanne voidaan tulevaisuudessa estää.

3.2. Emotionaalinen retoriikka vallan välineenä

Ty Solomon argumentoi esseessään *Rethinking Productive Power Through Emotion*, että kielessä on oltava jokin muu aktiivinen osa vaikuttamisen lisäksi, mikä mahdollistaa viestin tarttuvuuden ja syvällisen ymmärtämisen. Ilman tietynlaista tarttumapintaa viesti on vain sanoja ja niiden käyttöä. Solomonin mukaan juuri tunteet toimivat viestin tarttumapintana

eli katalysaattorina kuulijan reaktiolle ja viestin todelliselle sisäistämiseksi ja siten hyväksynnän tai vastareaktion muodostumiselle. (2017, 2.)

Solomonin mukaan diskurssit luovat rajat mahdolliselle, samalla rajaten ulkopuolelle mahdottomat aiheet sekä ne asiat, joista ei puhuta (2017, 2). Argumentointi ja diskurssi eivät kuitenkaan pelkällä olemassaolollaan voi selittää viestin tarttumista, joten on oletettava, että tunteilla ja ihmisen sisäisellä maailmalla on merkitystä valtaa ilmentävissä puheissa ja kielen käytössä. Mikäli kielen sosiaaliset konstruktiot ja argumentit olisivat ainoa komponentti viestin sisäistämisessä ja sen mahdollisuudessa resonoida yleisön kanssa, kaikki viestit vastaanotettaisiin ja havaittaisiin universaalisti samalla tavalla. Kielen, argumentaation ja tunteiden välinen yhteys on tärkeä ymmärtää, jota voidaan saada parempi käsitys yleisön emotionaalisesta sitoutuneisuudesta sekä mahdollisuudesta ymmärtää ja hyväksyä argumenttien teesit. (mt. 2–3.)

Solomon ottaa esille esimerkin juuri terrori-iskun jälkeisistä vastauksista ja reaktioiden rakentamisesta. Tunteiden, yhteyksien ja metaforien tutkiminen ja tulkitseminen toimivat ensimmäisenä askeleena tunteiden sisältämän vallan ymmärtämisessä. Solomonin mukaan terrori-iskujen vastauksissa näkyvät suru, järkytys ja mahdollinen viha eivät vain kuvaa teon aiheuttamia reaktioita, vaan ovat kriittinen osa sitä, kuinka isku tullaan havaitsemaan ja kuinka siihen reagoidaan laajemmin. (2017, 6.) Tämä väite ja analyysi voidaan havaita pitävän hyvin paikkansa, sillä järkyttävien tapahtumien herättämät tunteet säilyvät ihmisten mielissä ja niiden voima nousee esiin vastaavissa tilanteissa myös pidemmän ajan jälkeen. Erityisesti Britannian tapauksessa, jossa kolme terrori-iskua koettiin vain lyhyen ajan sisään, aikaisempien iskujen aiheuttama pelko voimistui uuden iskun vuoksi. Tähän tilanteeseen oikeanlaisen poliittisen vastauksen löytäminen voi olla haastavaa.

Solomon painottaa, että on tärkeää tarkastella sanojen voimaa, ei pelkästään niiden lausumisen kautta vaan niiden aiheuttamien tunnereaktioiden voimakkuutta ja niiden reaktioiden tarpeellisuutta viestin ja argumenttien resonoinnissa yleisön kanssa. (mt. 6.)

3.3. Kööpenhaminan koulukunnan turvallistamisteoria

Turvallistamisteorian (securitization) kehittäjiä Barry Buzania, Ole Wæveria ja Jaap de Wildeä kutsutaan yleisesti Kööpenhaminan koulukunnan perustajiksi tai vähintään sen edustajiksi. Turvallisuuden käsite on aikaisemmin koskenut hyvin pitkälle sotilaallista tai perinteistä voimankäytön argumentointia. Koulukunnan mukaan turvallisuustutkimuksesta

on puuttunut sotilaallista näkökulmaa laajempi käsitys turvallisuudesta ja turvallistamisen ulottuvuuksista. (*Security: A New Framework For Analysis*, 1998, 21.) Buzanin ym. tutkimassa turvallistamisteorian turvallisuuden määritelmässä yhdistyvät sekä turvaaja, turvattu että turvallisuuskeskustelun syy eli tekijä, jonka vuoksi tilannetta arvioidaan. Kööpenhaminan koulukunnan tarkoituksena on turvallistamisen käsitteen avulla määrittää selkeämmin, mitä sisältyy turvallisuuteen, mitä turvallisuusuhka merkitsee sekä luoda raamit sille, mikä on politiikkaa ja mikä turvallistamista. (mt.)

Teorian yksi tärkeimmistä määritelmistä selittää, että turvallistaminen on asian nostaminen päivänpolitiikan yläpuolelle. Turvallistamisprosessissa keskusteltu asia voi ensin olla ei-politisoitu, jonka jälkeen siitä tulee politisoitu ja lopulta äärimmäisen politisoinnin tuloksena turvallistettu. Ei-politisoitu asia ei ole mukana poliittisessa tai julkisessa keskustelussa kun taas politisoitu asia on esillä molemmissa diskursseissa. Turvallisuuden käsitteen määrittää olemassaoloa ja henkeä uhkaavaa vaara, jonka olemassaolon perusteella voidaan turvallistamalla oikeuttaa poikkeukselliset poliittiset toimenpiteet. (Buzan ym. 1998, 24–26.)

Buzan ym. (Peoples & Vaughan-Williams, *Critical Security Studies: An Introduction* 2015) esittävät, että turvallistamisprosessi tapahtuu nimenomaan puheen ja 'puhetekojen' kautta (2015, 95). Kielitieteistä tunnetun puhetekoteorian mukaan puheella itsellään jo tehdään asioita. Turvallistamisteko on turvallistamisteorian mukaan puheteke, sillä jo 'puhumalla turvallisuutta' muokataan turvallisuuden käsitystä ja ilmapiiriä (Buzan ym. 1998, 26). Puheteon avulla asia siirretään prosessissa politisoidusta eteenpäin kohti turvallistamista. Tässä siirtymässä turvallisuustoimija, kuten poliitikko tai asiantuntija lausuaan asian turvallisuuskysymykseksi tai -uhaksi, siirtää aiheen turvallistamisen alueelle. Näin hän tekee puheellaan puheteon, joka on jo itsessään merkittävä turvallistamistoimi. (Peoples & Vaughan-Williams, 2015, 95.)

Turvallistamisteorian voi siis tiivistää olevan uhkien identifioimista sekä tarkastelua siitä, kenen turvallisuutta uhataan ja kuka tai mikä luetaan turvallisuusuhaksi. Keskiössä ovat siis turvallisuustoimijat sekä heidän tekemänsä toimet, jolla asia nostetaan politiikan yläpuolelle ja näin se muuntuu turvallistamiseksi.

3.4. Turvallistaminen ja terrorismi turvallisuusuhkana

Terrorismi nähdään jo itsessään turvallisuusuhkana, sillä käsitteen määritelmä jo kuvaa toiminnan olevan nykyisen yhteiskuntajärjestyksen vastustamista väkivallan tai voimallisen pakottamisen keinoin. Peoples & Vaughan-Williamsin mukaan terrorismille on olennaista sen pyrkimys aiheuttaa pelkoa ja vaikuttaa poliittiseen toimintaan. Tavoitteena on myös luoda uhka, joka koskee muitakin henkilöitä kuin vain esimerkiksi terroriteon uhreja. Myös henkilön nimeäminen terroristiksi on voimakas turvallistamisen teko, sillä nimikkeelle ei ole selkeää määritelmää ja sen käyttö on usein kiistanalaista ja vahvasti politisoitua. (2015, 141.)

Terrorismin ja terroristin nimeäminen on kuitenkin poliittisesti merkittävää, sillä mikäli tekoa ei tuomita sanoilla ja myöhemmin toimilla, voisi toimimattomuus näyttäytyä hyväksyntänä. Tässä tutkielmassa tuonkin esille kuinka May hyödyntää vastustajan (eli tässä tapauksessa terrorismin ideologian ja terroristin) nimeämistä oikeuttamaan turvallistamistoimet sekä samalla voimistaa omaa poliittista asemaansa ja vahvistaa viestinsä retorista toimivuutta.

Turvallisuusuhkien julistaminen mahdollistaa turvallistamisteorian mukaan valtiolle tai turvallisuustoimijalle mahdollisuuden ja oikeuden käyttää tarvittavia keinoja tämän uhan minimoimiseksi tai eliminoimiseksi. Buzan ym. jakavat turvallistamisanalyysin ja toimijoiden kentät viiteen kategoriaan: sotilaallinen, poliittinen, sosiaalinen, taloudellinen ja ympäristöllinen. (1998, 21.) Terrorismin uhka asettuu näiden kategorioiden yhtymäkohtiin.

Ideologiaan perustuva terrorismi, jota länsimaissa ja juuri kyseisissä Britannian iskuissa kohdataan, uhkaa valtion poliittista ilmapiiriä ja sisäisen ideologian vahvuutta, jolle valtion legitiimiys ja kansan yhtenäisyys perustuu. Ideologisen terrorismin vastaisessa taistelussa on poliittisesti tärkeää nimetä tekijä tai teosta vastuussa oleva ideologia, jotta voidaan irtisanoutua sen aatteista ja näin korostaa oman ideologian oikeellisuutta. Toisaalta ideologian nimeäminen turvallisuusuhkaksi voi vaurioittaa terrorismiin liitettävän ideologian muiden, rauhanomaisten, seuraajien turvallisuutta ja yhteenkuuluvuuden tunnetta muuhun kansaan. Esimerkkinä tällaisesta syrjinnän uhasta on islamin usko, jonka fundamentalistiseen tulkintaan liittyivät myös Britannian vuoden 2017 terrori-iskut.

Artikkelissaan 'Terrorist Attacks, Stereotyping, and Attitudes Toward Immigrants: The Case of the Manchester Bombing' (2021) Mancosu ja Ferrín Pereira tutkivat ja totesivat ihmisten asenteiden maahanmuuttajia kohtaan muuttuneen negatiivisempaan suuntaan välittömästi Manchesterin iskujen jälkeen. Tutkimuksessa tarkennettiin, että maahanmuuttajalla

tarkoitettiin kyseisen kyselyn kohdalla Euroopan unionin ulkopuolelta tulevia maahanmuuttajia, eli pääasiassa muslimeja. Kyselystä huomattiin, että ennakkoluulot ja stereotyyppiointi kohdistuivat ennen kaikkea muslimiväestöön sekä ihmisiin, joiden ulkonäkö ja ulkoinen olemus viittasivat heidän kuuluvan perinteisesti muslimivaltaisen alueen etnisyyteen. Manchesterin muslimiyhteisöissä koettiin pelkoa ja ulkopuolisuuden tunnetta välittömästi iskun jälkeen ja muslimeihin kohdistuva väkivallanuhka oli korkeimmillaan muutaman päivän sisällä iskusta. (2021.) Näistä syistä turvallistamistoimia tulee terrorismin kohdalla pohtia myös sosiaalisesta näkökulmasta ja tekojen vaikutuksia eri yhteisöjen turvallisuuteen on analysoitava syrjäytymisen ja polarisoitumisen riskin välttämiseksi.

3.5. Turvallistamisteorian kritiikki emootioiden näkökulmasta

Eric Van Rythoven (2015) arvioi artikkelissaan tunteiden näkymistä kansainvälisen politiikan tutkimuksessa sekä turvallisuus- ja turvallistamiskeskusteluissa. Hän kritisoi Kööpenhaminan koulukunnan muotoilemaa turvallistamisteoriaa siitä, ettei se ota tunteita ja niiden merkitystä turvallistamisteoille tarpeeksi vakavasti huomioon. Hän pitää turvallistamisen ja tunteiden yhteyttä tärkeänä tutkimuksen ja analyysin kohteena vaikka turvallistamisteoria ei kykene luomaan välineitä näiden kahden käsitteen väliselle keskustelulle. Van Rythovenin mukaan tunteilla on tärkeä osa turvallisuuden poliittisten näkökulmien tulkinnassa ja tunteiden analyysin avulla voidaan selittää tekijöitä, jotka turvallistamisteoria redusoi vain sosiaalisiin suhteisiin tai kieleen. (2015, 459.)

Van Rythoven määrittelee tunteiksi ne arviot tai arvostelut, jotka syntyvät turvallistamistekojen toiminnan arvioimisesta paikalliseen turvallisuuskenttään ja näkymiin verraten. Van Rythovenin mukaan tunteet ovat turvallistamisen merkityksissä vahvasti subjektiivisia käsitteitä. Hänen mukaansa myös kulttuurinen konteksti, ajan henki sekä tietty hetki ovat tärkeitä tekijöitä turvallistamiseen liittyvien diskurssien ja turvallistamistekojen onnistumisen arvioinnissa. (2015, 470.) Tunteiden tutkiminen turvallisuuskeskusteluissa on mielekästä juuri niiden subjektiivisen luonteen vuoksi. Van Rythovenin mukaan tunteiden tutkiminen tarjoaa mielenkiintoisen ja syväluotaavan käsityksen siitä, miksi jotkin turvallistamisteot onnistuvat ja vieläkin tärkeämmin, miksi jotkin epäonnistuvat tietyssä kontekstissa (mt. 460). Nämä ovat tekijöitä, joita vain sosiaalisten suhteiden tai kielentutkimus eivät kykene selittämään.

Van Rythoven huomauttaa, että vaikka turvallistamisteoriaan liittyvässä kirjallisuudessa viitataan tunteisiin kuten pelko, kauhu ja dramatiikka, ei teoria kuitenkaan sinänsä laske näitä tunteiksi, vaan selittää ne joko sosiaalisen todellisuuden tai kielenteorian kautta (2015, 460). Hän myös huomauttaa, että vaikka on selvää, ettei turvallistamisteorian tarkoituksena ollut keskustella todellisuuden kanssa yksityiskohtaisesti, sen tarkoituksena kuuluivat kuitenkin tuoda turvallistamiskeskustelua lähemmäs arkipäivän kohtaamisia ja diskursseja. Siksi on Van Rythovenin mukaan ihmeellistä, ettei teoria huomioi tunteita lähes lainkaan, sillä juuri tunteet ovat vahvasti mukana tavallisten ihmisten kommunikaatiossa erityisesti, kun kyseessä on turvallisuuteen liittyvät asiat, kuten uhat tai turvallisuudentunnetta heikentävä terrori-isku. (2015, 462.)

Van Rythoven tuo esille turvallistamiskirjallisuudessa esille tullutta nöyryytyksen ja häpeän suhdetta tunteisiin, turvallistamistekoihin ja valtaan. Fattah ja Fierken (2009) analyysin mukaan sotilaalliset islamistiryhmät ovat argumentoineet turvallistamistekojen olevan välttämättömiä jatkuvan ja toistuvan nöyryytyksen estämiseksi (2015, 463). Tällä argumentilla voidaan oikeuttaa myös äärimmäiset teot kuten terrori-iskut. Fattah ja Fierken ymmärtävät tämän argumentin olevan vahva linkki tunteiden, ylpeyden ja nöyryytyksen välillä, joiden tunteminen nousee jaetusta trauman kokemuksesta ja halusta välttää sellainen tulevaisuudessa. Turvallistamisteoria jättää nöyryytykseen ja häpeään liittyvät retoriset argumentit täysin huomiotta tai vähintäänkin se sisällyttää analyysin auktoriteetin puheteoksi eikä itsenäiseksi vallanvälineeksi. Tämä pienentää, Van Rythovenin mukaan, yleisön vain tyhjäksi kankaaksi, jolle puhuja voi osoittaa argumenttinsa ja valtansa. Juuri tästä syystä Van Rythoven näkee turvallistamisteorian puutteellisuuden, suhteessa nöyryytyksen valtaan, teorian heikkoutena. Hänen mukaansa turvallistamisteoria minimoi tunteiden merkitystä turvallistamiskurssien dynamiikassa ja se korostaa kielen ja sosiaalisen todellisuuden ylivertaisuutta turvallisuudesta keskusteltaessa, vaikka tunteiden tutkimuksella voitaisiin avata huomattavasti laajempia ja syvempiä käsityksiä turvallisuusympäristöstä. (2015, 463.)

3.6. Sosiaalinen tunnearvioteoria ja turvallistaminen

Van Rythoven ehdottaa artikkelissaan, että psykologiassa käytetty tunnearvioteoria¹ yhdistettynä sosiaalisen todellisuuden käsitteeseen voisi toimia turvallistamisteorian rinnakkaiskeskustelijana. Tunteet nousevat teorian mukaan sosiaalisesta todellisuudesta ja eri tilanteiden aiheuttamien reaktioiden oppimisesta ja ymmärtämisestä. Vasta tunteiden kautta ihminen kykenee luomaan merkityksiä tärkeiden kulttuuristen tai henkilökohtaisten tapahtumien välille. (2015, 467.) Esimerkkinä Van Rythoven käyttää lasta, joka ei aluksi ymmärrä miksi aikuiset ovat vakavia esimerkiksi sotien muistopäivinä, mutta seuraamalla aikuisten tunteiden ilmaisua lapsi oppii kokemaan samoja tunteita ja reagoimaan niihin sopivalla tavalla tulevaisuudessa. Tunteet ovat näin osana luomassa todellisuutta ja käsitystä ympäristöstä. (2015, 464.) Tähän teoriaan nojaten Van Rythoven ehdottaa turvallistamistekojen kykenevän luomaan tunteiden kautta todellisuutta, mutta vastaavasti mikäli turvallistamisteoria ei huomioi tunteita puheteoissa, voi todellisuuden syntymisen vaikutus jäädä mitättömäksi. Yleisön tunteet vaikuttavat näin puhetekojen ja toimien onnistumisen määrittelyyn. (mt.) Van Rythoven lainaa Vuoren (2010) vertausta turvallistamisesta ja tunteista mainosten ja tunteiden suhteeseen. Vuoren mukaan samalla tavalla kuin tunteiden herättäminen voi saada aikaan tai ainakin vahvasti osallistua ostopäätöksen syntymiseen, on tunteilla suuri merkitys turvallistamistekojen vastaanottamisessa. (2015, 462.)

Van Rythoven tiivistää tunteiden ja todellisuuden suhteen niin, että vaikka tunteet näkyvät tai kuuluvat erityisesti kielessä, niiden merkitys ja voima syntyvät vasta tapahtumien ja muistijälkien kautta. Tunteiden ymmärtämisen lisäksi tärkeää on niiden todellinen sisäistäminen ja sisällyttäminen ihmiseen ja hänen olemukseensa. Reaktioiden valta ilmenee tunteiden pohjalla olevissa kokemuksissa ja pelon konkreettisissa lähteissä kuten traumassa. (mt. 462.)

Turvallistamistekojen onnistuminen mitataan sosiaalisen tunnearvioteorian mukaan siinä, onnistuvatko teot herättämään yleisössä tunteita, jotka voidaan liittää aikaisemmin opittuihin yhteyksiin tapahtumien ja tunteiden välillä. Esimerkiksi pelko nousee tiedosta ja kokemuksesta pelottavasta tilanteesta, joka on näin opittu ja vähintäänkin ymmärretty tunne.

¹ Appraisal-teorialle ei ole vielä suomenkielistä vastinetta, joten tässä tutkielmassa käytän väitöskirjatekijän Sari Savolaisen (2015, 18) käännöstä 'tunnearvioteoria'. Tunnearvioteorian mukaan tunteet nousevat ihmisten eri arvioista eri tilanteista, jotka aiheuttavat ihmisissä reaktioita.

(2015, 467.) On kuitenkin huomattava, että yhteisö kykenee kokemaan pelkoa vain asioista, jotka se on jo itse kohdannut aikaisemmin ja joista on jäljellä kollektiivinen muistijälki (mt.).

Tämän teorian valossa voidaankin esimerkiksi pohtia nuorten ja vanhempien brittien reaktioiden voimakkuutta terrori-iskuihin. Nuoremmilla polvilla ei välttämättä ole kokemusta kotimaassa tapahtuvasta terrorismista, toisin kun taas vanhemmat muistavat 1960–80-luvuilla koetun IRA:n (Irlannin tasavaltalaisarmeijan) väkivaltaisuudet. Tähän en kuitenkaan tässä tutkielmassa syvenny, mutta aihe on ehdottomasti pohdinnan arvoinen.

Van Rythovenin mukaan tunteet muodostavat havaitsemattoman taustan tapahtumille ja todellisuudelle, sillä tunteet syntyvät usein alitajuntaisesti ja ovat siten itsessään tiedostamattomia. Siksi turvallistamistekojen ja diskurssin onnistumisien tai epäonnistumisien syyt eivät välttämättä ole nähtävissä välittömästi, jos ollenkaan. (2015, 463.) Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, ettei yleisö ole välttämättä kykenevä ilmaisemaan selkeästi mikä turvallistamisteossa (joiksi puheet esimerkiksi terrori-iskujen jälkeen voidaan lukea), epäonnistui. Päällimmäisenä ajatuksena voi olla vain tunne, ettei puhe ollut onnistunut eikä se saavuttanut yleisöä tarpeeksi hyvin ja myötätuntoisesti. Sosiaalinen tunnearvioteoria ei kuitenkaan suinkaan vähättele ihmisen rationaalisuutta turvallistamiskeskusteluissa ja niiden seurannassa. Tunteet eivät korvaa tiedon ja empiirisen havainnoinnin merkitystä onnistuneesta puheesta, mutta politiikan tutkimuksessa tulisi ottaa huomioon myös tunteiden voima muuttaa keskustelun suunta. Tunteiden vähättely ja sivuuttaminen luovat riskin tärkeiden symbolien huomiotta jättämisestä ja näin analyysin syvyys vaarantuu.

Van Rythovenin artikkelin pääargumentin mukaan turvallistamisteot eivät aiheuta yleisössä vain epäselviä ajatuksia tai tuntemuksia, vaan onnistuneesta turvallistamiskeskustelusta sikiää vahva ja selkeä kuva turvallisuudesta, johon liittyy lukuisia voimakkaita muistoja, pelkoja, mielikuvia, metaforia sekä muita tekijöitä, joilla ihminen jäsentää ajatuksiaan tulevaisuudesta ja siihen liittyvistä uhista. (mt. 466.)

Tästä syystä on mielekästä tutkia Mayn puheita sekä turvallistamisen että emotionaalisen reaktion ja argumenttien kautta. Tunteilla on kyky luoda voimakasta todellisuudenkuvaa ja tunteet voivat joko voimistaa tai heikentää turvallistamistekojä argumentaatiossa. Tunteiden ja turvallistamisen käsitteiden välillä vallitsee siis merkittävä riippuvuus ja siksi molempia on tärkeää hyödyntää poikkeuksellisia turvallisuusympäristöjä tutkiessa ja niihin liittyviä diskursseja analysoidessa. Turvallistamisteorian toimivuutta voidaan arvioida tunteiden

kautta tavalla, josta nousee esille aikaisemmin sivuutettuja tekijöitä ja se mahdollistaa tapahtumien uudenlaisen analysoinnin.

4. TERRORISMI BRITANNIASSA

Kevät ja alkukesä vuonna 2017 olivat tapahtumarikasta aikaa Britannian politiikassa ja maan arjessa. Edellisenä vuonna maa äänesti kansanäänestyksessä haluavansa erota Euroopan unionista, joka aiheutti ja aiheuttaa edelleen vuonna 2021 suurta kahtiajakoa kansalaisissa. Skotlannissa vuorostaan järjestettiin kansanäänestys maan itsenäistymisen puolesta, joka kuitenkin päättyi Britanniaan kuulumisen puolelle. (The Conversation, Paul Breen, 2017.) Alkukesästä järjestettiin myös parlamenttivaalit, joita vaalipäivänä varjosti jo kolme muutaman kuukauden sisään tehtyä tuhoisaa terrori-iskua, viimeisin niistä Lontoossa vain viisi päivää ennen vaaleja.

Britanniassa, sekä Lontoossa että Manchesterissa, on koettu joitakin terrori-iskuja viimeisten vuosikymmenten aikana ja sekä valtio että paikalliset tahot ovat niihin kohtuullisesti varautuneita. Britannian sisäisestä turvallisuudesta vastaava MI5 pitää yllä rekisteriä mahdollisista uhista ja välittää tiedustelutietoaan eteenpäin maan muille turvallisuustoimijoille. (Georgina Sinclair, 2014.) 1970-luvulta alkaen Irlannin tasavaltalaisarmeijan, IRA:n tekemät iskut ovat ravistelleet brittein saarta ja vaikuttaneet britannialaisten turvallisuuskäsitykseen. Eniten IRA:n ja vastaavasti myös Britannian ja Pohjois-Irlannin unionia kannattavien tekemiä iskuja on koettu Pohjois-Irlannin pääkaupungissa Belfastissa. (The Conversation, Joseph McQuade 2017.) Tilanne rauhoittui kuitenkin vuonna 1998 sovitussa Pitkänperjantain rauhansopimuksessa, joskin levottomuuksia ryhmien välillä koetaan edelleen aika-ajoin. Alkuvuodesta 2021 Pohjois-Irlannin Britanniaan kuulumista kannattavat lojalistit irtisanoutuivat väliaikaisesti rauhansopimuksen noudattamisesta, joka on herättänyt alueella pelkoa väkivaltaisuuksien yltymisestä. (DW, Richard Connor, 2021). Iso-Britannian saarella IRA:n tekemistä iskuista muistetaan erityisesti vuonna 1996 Manchesterissa tehty pommi-isku, jossa rekan räjähdyksessä vahingoittui yli 220 ihmistä.

Yksi Britannian tuhoisimmista iskuista tapahtui Lontoossa 7. heinäkuuta 2005, jolloin neljä itsemurhapommittajaa räjäytti bussin sekä metrotunnelin, tappaen 52 ihmistä. Tutkimani kolme terrori-iskua vuonna 2017 olivat järkytys maalle, joka ei ollut tuon vuoden 2005 jälkeen kokeneet tuhoisaa terrori-iskua. Manchesterin isku olikin Britannian toiseksi eniten kuolonuhreja vaatinut isku Lontoon 2005 iskun jälkeen. (The Conversation, Joseph McQuade, 2017.)

5. AINEISTO

Tässä tutkielmassa käsitellään neljää eri puhetta, joten koen tärkeäksi esitellä ne lyhyesti. Analyysikappaleet olen jakanut teemoittain, sillä näin niiden käsittely säilyy tiiviinä ja ymmärrettävänä. Lisäksi puheiden analysointi rinnakkain tuo esille mielenkiintoisia vertailukohtia ja ilmentää puheiden yhteistä kontekstia ja tilaa paremmin kuin erilliset käsittelyt.

Analyysissäni on kolme tasoa: emotionaalinen retoriikka ja valta, turvallistamistoimet sekä vastustajan identifioiminen turvallistamistekona. Puheet noudattavat pitkälti samaa kaavaa ja ovat sellaisia, joita pääministeriltä voisi kriisitilanteessa odottaakin. Niissä on kuitenkin eroja ja ne voisi karkeasti jakaa kahteen ryhmään. Lontoon ensimmäinen puhe 22.3.2017 ja Manchesterin puhe 23.5.2017 vetoavat retoriikallaan vahvemmin yleisön emotionaalisuuteen ja niissä puhutaan yhteisön merkityksestä, oikeuden ja totuuden voimasta sekä uskosta tulevaisuuteen. Manchesterin toinen puhe samana päivänä kuin edellinen, (jonka May piti tavattuaan turvallisuuskomitean kanssa) sekä Lontoon toista, kesäkuista iskua koskeva puhe, taas sisältävät huomattavasti enemmän turvallisuus- ja turvallistamispuhetta. Lisäksi näissä puheissa esitellään konkreettisempia toimia vastaavien iskujen estämiseksi tulevaisuudessa.

Kolmas analyysin taso tarkastelee vastustajan identifioimista läpi kaikkien neljän käsitellyn puheen sekä sitä, kuinka Mayn emotionaalisessa kielessä tapahtuu käänne, joka johtaa ääri-islamistisen ideologian nimeämiseen. Mayn retoriikka, argumentointi ja emotionaalisten ilmausten määrä muuttuu iskujen lisääntyessä ja lopulta kesäkuun puheessa hän toteaa kirjaimellisesti 'nyt riittää' (*enough is enough*).

5.1. Pääministeri Theresa Mayn puhe Lontoon iskusta 22. maaliskuuta 2017.

Pääministeri Theresa May piti 22. maaliskuuta 2017 puheen, jossa hän otti osaa uhrien omaisten suruun ja kansalaisten pelkoon. Hän aloittaa puheensa kuvailmalla iskua lyhyesti, kuitenkin todeten, että yksityiskohtien selvittäminen jatkuu edelleen. Hyökkääjä ajoi iskun alkaessa ajoneuvonsa jalankulkijoiden joukkoon tappaen kaksi ihmistä ja vahingoittaen useita, joihin lukeutui myös poliiseja. Hän jatkoi hyökkäystä veitsen kanssa, vahingoittaen lisää ihmisiä ja tappaen yhden poliisin. Pian iskun jälkeen hyökkääjä ammuttiin kuoliaiksi

tapahtumapaikalla. May toteaa, että välittömästi iskun jälkeen maan turvallisuustilannetta ja iskun uhkaa kuvaava uhkataso on nostettu tasolle 'vakava' (*severe*) ja sen tila ei tule hetkeen muuttumaan. Puheessa korostetaan poliisin ja turvallisuusjoukkojen rohkeutta juosta vaaraa kohti käskien samalla muita juoksemaan kauemmaksi. Tämä on hyvin asiallinen kunnianosoitus erityisesti siksi, että iskussa haavoittui ja kuoli useita lainvalvoja. Tällaiset ylistykset ovat kuitenkin myös hyvin yleisiä sekä tarpeellisia koko maan turvallisuutta ja turvallisuudentunnetta järjestävissä tapahtumissa kuten terrori-iskuissa. May kutsuu näiden turvallisuusjoukkojen ja poliisien rohkeutta, ammattimaisuutta ja rauhallisuutta sankarilliseksi ja uskomattomaksi.

Puhe jatkuu vahvoilla sanoilla siitä, kuinka isku oli tarkoituksella kohdistettu parlamentin lähistölle, jossa Mayn sanoin toteutetaan demokratian perimmäisiä arvoja ja missä vapauden henki kaikuu kohti maailman syrjempiäkin kolkkia kohti. May julistaa kaikki yritykset tuhota nämä arvot väkivallan keinoin onnettomiksi yrityksiksi, jotka eivät koskaan tule onnistumaan. May korostaa brittiläisten arvojen voimaa koko loppu puheen ajan ja analysoin niiden merkitystä myöhemmin emotionaalisen vallan teorian avulla.

5.2. Pääministeri Theresa Mayn puhe Manchesterin iskusta 23. toukokuuta 2017

Theresa Mayn puhe Manchesterin iskuja seuraavana päivänä noudattelee edelleen melko perinteistä valtionjohdon puheen kaavaa, kun kyseessä on turvallisuusuhka. Hän aloittaa jälleen tarjoamalla osanottonsa uhreille ja heidän läheisilleen. Hän kutsuu iskua 'kylmän laskemalliseksi', jonka kohteena olivat yhteiskunnan nuoret jäsenet. May kutsuu iskua yhdeksi maan vakavimmista, kuitenkin todeten, ettei tämä ole ensimmäinen tragedia, jonka Manchester on kokenut, vaikka se onkin Pohjois-Englannin historian vakavin isku. Hän jatkaa tiivistämällä teon lyhyesti ja käyttää voimakasta kieltä tuomitessaan teon. May tuomitsee jyrkästi terroriteot ja korostaa teon kauheutta lausuesssa sen kohdistuneen 'puolustuskyvyttömiin lapsiin ja nuoriin, joiden olisi pitänyt saada nauttia yhdestä heidän elämänsä ikimuistoisimmista illoista'. May vetoaa näin yleisön tunteisiin ja herättää ajatuksen siitä, kuinka julmaa on riistää nuorelta pidemmän elämän tuomat mahdollisuudet uusiin kokemuksiin. Myös myöhemmin puheessa hän korostaa kuinka uhreina olivat juuri nuoret ja lapset.

Manchesterin isku on nähty poikkeuksellisena juuri uhrien keski-ikä vuoksi ja isku onkin ensimmäinen lapsiin ja nuoriin kohdistuva isku sitten vuoden 2011, jolloin Norjassa Anders Breivik hyökkäsi nuorten leirille murhaten 77 nuorta. Kyseinen teko järkytti Eurooppaa sekä koko kansainvälistä yhteisöä suuresti ja siksi myös Manchesterin iskujen voidaan olettaa vaikuttaneen ja vaikuttavan edelleen Britannian käsitykseen turvallisuudesta ja terrorismin asemasta yhteiskunnassa. (Politico, 2017.)

May toteaa, ettei tekijän motiiveista ole suoranaista tietoa näin aikaisessa vaiheessa, mutta välittömästi perään toteaa myös, että 'me voimme estää nämä iskut ja vastustaa ideologiaa, joka tätä väkivaltaa lietsoo'. Hän ei suoranaisesti mainitse islamilaista fundamentalismia, mutta se on kontekstista luettavissa. Mainitessaan vain yhden tietyn ideologian ja päämäärätietoisesti jättäessään sen määrittelemättä, voidaan nähdä selkeä tarkoitus lähettää viesti teon tekijöille tai heidän sympatisoijilleen.

May kiittää pelastustoimea ja Manchesterin kaupunkia hienosta toiminnasta ja reaktiosta iskuun. Hän nimeää yksitellen eri aloja, joiden toimijoita on ollut mukana iskun jälkimainingeissa ja luo näin käsitystä, että tilanne on hallinnassa ja että toimintaprotokollat ovat selkeät. Hän haluaa välttää kaaoksen ja pelon kasvamisen kansalaisissaan. May ilmaisee toiveensa siitä, etteivät mielikuvat silmittömästä väkivallasta valtaisi ihmisten mieltä, vaan että he keskittyisivät kunnioittamaan uhreja ja heitä auttaneita 'tavallisia ihmisiä' sekä katsomaan kohti tulevaisuutta.

Turvallisuudesta May puhuu tässä puheessa verrattain vähän. Hän toteaa, että terroritekojen uhka on vakava ja riski uuteen iskuun todellinen ja hyvin mahdollinen. Hän kuitenkin ilmoittaa terrorismin analyysikeskuksen (Joint Terrorism Analysis Centre, JTAC) tekevän töitä tiedustelun eteen ja hän kertoo myös osallistuvansa kriisinhallintakeskuksen kriisikomitean (Britanniassa komitea tunnetaan nimellä COBRA) kokoukseen keskustellakseen maan turvallisuustilanteesta ja riskin tasosta.

5.3. Pääministeri Theresa Mayn toinen puhe Manchesterin iskusta 23.toukokuuta 2017, COBRA-kokouksen jälkeen.

Pääministeri May piti Manchesterin iskua seuraavana päivänä myös toisen puheen ensimmäisen virallisen lausunnon jälkeen. Näiden puheiden välissä hän oli ehtinyt tavata kriisinhallintakeskuksen COBRA-komitean kanssa ja keskustella asiantuntijoiden kanssa

Britannian turvallisuustilanteesta ja uhkatason nostamisesta. Vaikka puheiden välillä on vain joitakin tunteja, sanoo Mayn uusien tietojen valossa riskitason noston olevan aiheellinen. Hän toteaa, että vaikka tutkimukset ovat vielä kesken eikä voida olla varmoja työskentelikö iskun tekijä yksin, voidaan pitää mahdollisena, että hän oli osa ryhmittymää, joka saattaisi suunnitella muita iskuja lähitulevaisuudessa. Hän toteaa, että riskitasoa on nostettava ja selittää sen tarkoittavan lisää turvallisuushenkilöstöä kaduille ja muualle, missä sitä nähdään tarvittavan.

May kertoo tämän turvallisuustilanteen heikentymisestä johtuvan valmistautumisen kutsuttavan nimellä Operaatio Temperer, ja että sen käyttöönoton on hyväksynyt myös puolustusministeri. May painottaa, että vaikka joillakin alueilla ja tapahtumissa voidaan nähdä armeijan joukkoja avustamassa poliisia turvallisuuden takaamisessa, mutta sotilaalliset joukot toimivat kuitenkin poliisin alaisuudessa.

5.4. Pääministeri Theresa Mayn puhe Lontoon iskusta 4. kesäkuuta 2017

Kuten aiemmissa puheissaan, May tiivistää tapahtumat lyhyesti eikä tässä vaiheessa ilmennä muita reaktioita tai viittaa erityisemmin tulevaisuuteen tai konkreettisiin toimiin. May kiittää poliisien nopeaa ja rohkeaa toimintaa ja sanoo, että näin onkin useimmiten. On mielenkiintoista, miksei hän tällaisessa tilanteessa käyttäisi sanaa 'aina'. Oletettavasti kansalaiset ja muut kuulijat tiedostavat, ettei poliisi aina ole ajoissa paikalla, mutta koska tämän puheen kaltaiset retorisia keinoja runsaasti hyödyntävät puheet ovat emotionaalisesti tärkeitä, voidaan kysyä, miksi May on päättänyt sanoa vain 'useimmiten'. May kuitenkin korostaa poliisien toiminnan nopeutta kertomalla tarkat minuutit, jotka vain ehtivät vilahtaa ohi, ennen kuin poliisit saivat tilanteen hallintaansa ja onnistuivat ampumaan terroristit kuolettavasti.

Seuraavaksi May toteaa surullisen tosiasian, että tämä Lontoon isku oli jo kolmas kolmen kuukauden sisään tehty terrori-isku Iso-Britanniassa, Manchesterin iskusta ollen vain parisen viikkoa. May myös paljastaa, että iskujen välillä, turvallisuusjoukot ovat onnistuneet estämään viisi suunniteltua iskuja, mikä kertoo poikkeukselliset suuresta terroriuhasta koko maassa.

May toteaa, etteivät viimeaikaiset iskut ole tekotapansa tai suunnittelun kautta yhteydessä toisiinsa. Näin sanoen hän vahvistaa, että iskujen ideologiset taustat ovat samanlaisia tai vähintään samankaltaisia, muuten hän olisi todennut iskujen olevan toisistaan erilliset. Mayn mukaan iskujen kautta voidaan löytää uusi nouseva toimintamalli, jossa tekijät eivät välttämättä suunnittele tekoaan kovin kauaa, vaan kopioivat toisiaan ja pyrkivät mahdollisimman pelottaviin ja julmiin toimintatapoihin.

May suorastaan jyrähtää sanoessaan, ettei näin voi jatkua ja että muutoksen tulee tapahtua neljällä konkreettisella tavalla. Hän toteaa internetin rajattoman tilan olevan turvasatama julmien tekojen ja tämän pahan ideologian kannattajille. Hän sanoo, että kaikkien tulisi työskennellä yhdessä, jokaisen demokraattisen hallinnon, jotta voidaan saavuttaa kansainvälisiä sopimuksia, joiden keinoin voidaan säädellä ja hallita kyberavaruudessa piileviä uhkia ja rajoittaa ekstrimismien leviämistä. Ja jälleen hän mainitsee yhteisön mahdollisuuden – peräti velvollisuuden, toimia kotonakin niin, ettei tällainen toiminta verkossa olisi mahdollista. Tarkemmin May ei näitä toimia avaa.

Verkon tarjoaman turvapaikan lisäksi tulee viedä tila pois myös todellisessa maailmassa ja tämä tarkoittaa sotilaallista vastausta ISIS:n toimiin Irakissa ja Syyriassa. Hän sanoo, että vaikka on tehty paljon ja onnistuttukin terrorismin vastaisessa toiminnassa, on Britanniassa edelleen pitkälti liikaa sietokykyä ääriajattelulle. Tällaisen toiminnan kitkeminen vaatii Mayn mukaan kaikkia, sekä instituutiota että yhteiskuntaa. Hän kutsuu jälleen yhtenäisyyttä maahan ja kannustaa yhteiseen ajatteluun ja toimiin ääriajattelua vastaan, yhtenä rintamana eteenpäin.

Seuraavaksi hän toteaa terrorismin vastaisten strategioiden ja toimintamallien olevan vanhentuneita ja niitä tulisi päivittää nykytilanteen uhkaa vastaavaksi. Hän kokee tärkeäksi, että poliisi ja turvallisuusvoimat saisivat tarvittavat oikeudet ja resurssit, jotta iskuja ja vaarallisia henkilöitä voidaan estää toteuttamasta suunnitelmiaan. Keinoksi henkilöiden luomaan uhkaan hän mainitsee vankilatuomioiden pidentämisen, myös nähtävästi lievemmissä tapauksissa. Tämä on mahdollisesti viittaus siihen tietoon, että sekä kesäkuisen iskun tekijät että maaliskuisen iskun tekijä olivat maan sisäisestä tiedustelusta vastaavan ja terrorismin vastaisen yksikön, MI5:n tiedossa, mutta henkilöt oli luokiteltu vaarattomiksi.

6. AINEISTON ANALYYSI

6.1. Puheiden eri yleisöt

Terrori-iskuun reagoivissa puheissa ei voida suoraan osoittaa tiettyä yleisöä, jonka ominaisuuksiin puheessa hyödynnetyt argumentointikeinot voitaisiin suhteuttaa. Mayn puheet on osoitettu sekä uhreille, heidän omaisilleen, poliisi- ja turvallisuusjoukoille, tekijöille ja heidän sympatisoijilleen, koko maan kansalaisille, poliittisille vaikuttajille sekä kansainväliselle yhteisölle. Hän huomioi eri joukkoja eri vaiheissa puheitaan. Uhreja, heidän omaisiaan sekä poliisijoukkoja hän puhuttelee kaikissa puheissa heidät suoraan mainiten. Britannian kansalaisia ja taas muuta maailmaa hän puhuttelee muokkaamalla sanavalintojaan. Käyttäessään 'me' (*us*) persoonapronominia, hän rinnastaa ja liittää itsensä kansalaisten joukkoon, puhuen samalla sekä heidän johtajanaan että yhtenä kansalaisista.

*And Londoners – and others from around the world who have come here
to visit this great City – will get up and go about their day as normal.
(22.3.2017, Lontoon 1. isku)*

On huomattavaa, että ensimmäisessä May puheessa, jota tässä tutkielmassa analysoin, eli maaliskuun Lontoossa tapahtuneen iskun jälkeisessä puheessa, May puhuu erityisesti lontoolaisille ja puhuu kuinka, 'kaupunkimme kadut on turvattu' ja kaupunkilaisten turvallisuudentunne palautettava. Kuitenkin kesäkuun iskun jälkeisessä puheessa hän osoittaa sanansa koko maalle ja kaikille kansalaisille. Tämä kertoo siitä, että ensimmäisen iskun jälkeen huoli oli erityisesti Lontoon ja lontoolaisten turvallisuudesta, tietenkään muun maan tilannetta väheksymättä, mutta juurin Lontoota korostaen.

Riikka Kuusisto mukailee Pelkkää retoriikkaa (1998) teoksessa, kappaleessa John Wilsonia (*Politically Speaking. The Pragmatic Analysis Of Political Language*, 1990, 45–56), joka on tehnyt jaottelun inklusiivisen ja eksklusiivisen me-käsityksen välille. Inklusiivinen me-puhe osallistaa puhujan yleisöön ja asiaan, josta puhuu. Eksklusiivinen puhe taas irrottaa puhujan olemuksen tai mahdolliset teot yleisöstä ja näin puhuja onnistuu irrottautumaan vastuusta. Wilsonin mukaan on myös mahdollista hyödyntää määräämätöntä me-subjektia ja sen käytöstä politiikassa on puhujalle suurta hyötyä, sillä hän voi näin kiinnittää yleisönsä argumentoimaansa aiheeseen, mutta välttyy samalla konkreettisesta vastuusta. (1998, 276.)

May hyödyntää puheessaan inklusiivista me-subjektia, sillä hänen oma järkytyksensä ja vilpittömän halu kantaa vastuuta tulevaisuudesta on kuultavissa kaikista puheista. Terrori-

iskujen kaltaisissa kansallisissa kriisitilanteissa eksklusiivinen me-subjekti voisi aiheuttaa puhujalle merkittävää poliittista haittaa, sillä pelästynyt yleisö kaipaa empatiaa johtajiltaan ja tyhjät sanat voidaan huomata jopa normaalitilannetta helpommin. Hätätilanteissa yleisö saattaa nojautua johtavaan tahoon voimakkaasti ja heidän kaipuunsa ymmärrykselle, hädän kuulemiselle ja konkreettisesti tulevaisuuden parantaville teoille on merkittävä.

Kahdessa Lontoon iskussa Mayn inklusiivinen me-subjekti herää mahdollisesti siitä, että molemmat iskut tehtiin parlamentin läheisyydessä ja ollessaan parlamentin jäsen sekä johtava taho, May on väistämättä osa yleisöään ja iskusta kärsineitä. Manchesterin iskun kohdalla kansallinen järkytys juuri lapsiin ja nuoriin kohdistuneesta iskusta lisää Mayn mahdollisuutta ja tarvetta osallistua yleiseen suruun ja olemukseen. On kuitenkin huomattava, että terrori-iskut eritoten länsimaissa kohdistuvat symbolisesti koko samankaltaisen kulttuuriperimän jakaviin alueisiin ja niiden ihmisiin, joten on melkein välttämätöntä, että niistä puhuva taho ei näytä iskujen kolahtaneen häneen tai hänen elämäänsä. Julkinen järkytys voidaan nähdä myös alistumisena iskujen tekijöiden tahtoon herättää pelkoa. Kaiken kaikkiaan terrori-iskujen kohdalla eksklusiivinen me-subjekti ei ole tämän tutkimuksen kannalta mielekäs analyysin aihe, mutta sen relevanttius teemaan on kuitenkin huomattava ja sen tutkiminen tässä yhteydessä olisi kiinnostavaa ja tärkeää myös tulevaisuudessa.

Seuraavassa Lontoon puheessa taas takana oli jo kaksi muuta iskua kesäkuisen iskun lisäksi ja huolestuttava tilanne ja pelko olivat koko maan laajuinen ongelma eikä hätä ei koskenut vain lontoalaisia, johon tuo kesäkuinenkin isku kohdistui. Lontoon toisessa puheessa kontekstina oli tuon koko kevään kaottisuus ja ymmärrys siitä, että kaikki ovat kärsineet ja traaginen käsitys siitä, ettei kukaan, pienemmistäkään paikoissa kuten Manchester, ole turvassa terrorismin ideologiaalta ja sen perusteella tehdyistä pahanteosta.

Tuntematon ja liian laaja yleisö altistaa puhujan liian laajoille tulkinnoille ja epäonnistumiselle yrittäessään miellyttää liian useita tahoja (Kuusisto, 1998, 275). Tämä ilmenee erityisen hyvin May puheesta koskien kesäkuun terrori-iskua Lontoossa. May pyrkii tavoittamaan kuulijoistaan ne, jotka kaipaavat myötätuntoa ja rauhoittelua sekä ne, joiden usko hallituksen kykyihin on hävinnyt tekojen ja toimien puutteessa. Hän pyrkii korostamaan sekä pehmeitä arvoja kuten kotia, turvaa ja perhettä, mutta samalla ilmoittaa useista tulevista konkreettisista keinoista, jolla Britannian turvallisuustilannetta voidaan parantaa ja tulevat uhat minimoida. Näihin keinoihin kuuluvat myös rajut hyökkäykset Irakissa ja Syyriassa, joita May kutsuu ääri-islamistisen terrorismin kotipesäkkeiksi. Puheen

argumenttien rakentamisen haasteellisuutteen liittyy myös hyvinkin lähellä olevat vaalit. Myös Manchesterin iskun jälkeen May julisti puolueiden lopettavan kampanjoinnin muutamaksi päiväksi kunnioituksen osoituksena. Nyt kesäkuun iskun jälkeen hän toimii samoin ja ilmoittaa kahden päivän tauon kampanjoinnista, mutta koska vaaleihin oli tuolloin vain muutama päivä, ei kampanjointia voisi keskeyttää pidemmäksi aikaa.

May puheet Manchesteristä ja Lontoon toisesta iskusta osuivat poliittisesti hyvin haastavaan sekä hedelmälliseen aikaan. Vaaleihin oli Manchesterin iskun aikaan muutama viikko ja Lontoon iskun jälkeen vain muutamia päiviä, joten pääministerillä oli paine hoitaa tilanne hyvin paitsi turvallisuuden ja kansakunnan luottamuksen puolesta, mutta myös silmällä pitäen tulevia vaaleja. Paul Breen kirjoittaa *The Conversation*- internetjulkaisussa May onnistuneen luomaan yhteisöllisyyttä juuri Lontoota koskeneeseen suruun ja pelkoon maaliskuisen terrori-iskun jälkeen. Breen toteaa, että vaikka tuolloin Britanniassa vallitsi useita kahtiajaon aiheita kuten Brexit-äänestyksen tulos ja EU eron lähestyminen sekä mahdollinen toinen kansanäänestys koskien Skotlannin itsenäistymistä, May onnistui puheellaan tuomaan esille se, kuinka isku koskettaa kaikkia maan kansalaisia. May näytti puheessaan oman järkytyksensä ja sen voima tuli Breenin mukaan oikein esille, ei pelkona vaan rohkeutena. (*The Conversation*, 2017.)

Myös Solomon toteaa, että vallanpitäjän avoimuus ja suostumus ilmaista tunteita kriisitilanteissa toimii vallan legitiimiyden vahvistajana yleisön silmissä. Yksinkertaisesti pelosta puhuminen eroaa sen suoranaisestä ilmentämisestä ja järkytyksen näyttämisestä. (2017.) Kriisitilanteen puheissa on tärkeää luoda yleisön ja puhujan välille yhteys. Jotta argumentit voidaan hyväksyä, tai niiden hyväksymistä edes harkita, on yleisön koettava jonkinlaista samaistumista puhujaan ja hänen tunteisiinsa. Näyttäessään omaa järkytystään May mahdollistaa yleisölle ymmärretyksi tulemisen tunteen ja emotionaaliset puheteot voimistavat käsitystä yhteisestä taakasta.

6.2. Emotionaalisuuden muutos, arvot ja tunteiden merkitys argumentaatiossa

*I do not want the public to **feel** unduly alarmed. (23.5.2017, Manchesterin isku, COBRA-kokouksen jälkeen)*

Tutkielmani otsikossakin esiintyvä lainaus kuvaa Mayn puheiden retoriikkaa ja argumentaatiota erinomaisesti. May painottaa, että vaikka pelkoon on selvästi aihetta, ei hän halua sen riistäytyvän käsistä. Emotionaalisuuden analyysin kautta on mielenkiintoista pohtia, kuinka May valitsi mainita pelon tunteen, käyttämällä verbiä tuntea (*feel*). Hän olisi myös voinut muotoilla asiansa muotoon 'en halua ihmisten olevan peloissaan', mutta 'tuntee pelkoa' tai 'tuntee oloaan liian hätääntyneeksi', luovat vaikutelman siitä, että May on tietoinen tunteiden merkityksestä kriisiajan poliittisissa puheissa.

Kerronnalla luodaan politiikalle ja tapahtumille selkeät rajat. Vaikeissa aiheissa ja abstrakteissa tilanteissa suurin osa ihmisistä joutuu luottamaan muiden kertomuksiin aiheesta, sillä omakohtaista kokemusta heillä ei ole. Kuusisto lainaa Katherine Youngin tutkimusta kertomusmaailmoista ja kuvaa, että kertomuksilla on oltava selkeä alku ja loppu, voidakseen vedota tehokkaasti yleisöön ja narratiivintarpeeseen. Youngin mukaan onnistuneet kertomukset osoittavat jo alkaessaan tapahtumien kulun suunnan ja jopa niitä ennustaen ohjaavat kohti haluttua lopputulosta. Näin draamankaaren keskellä tapahtunut hyökkäys tai isku on suoraa seurausta alun tilanteesta ja siihen on olemassa vain yksi toimintamalli ratkaisuksi, mikä on se, minkä puolesta argumentoidaan. Tällä tavalla kertoja näkee asioiden välillä suurempia yhteyksiä ja asettaa käsityksen siitä, että juuri hän tai edustamansa taho on oikea toimija toteuttamaan tarvittavia tekoja, jotta ongelma saadaan ratkaistuksi. (Young, 1987 ja Kuusisto, 1998, 270.)

These streets of Westminster – home to the world's oldest Parliament – are ingrained with a spirit of freedom that echoes in some of the furthest corners of the globe. And the values our Parliament represents – democracy, freedom, human rights, the rule of law – command the admiration and respect of free people everywhere.

(22.3.2017, Lontoon 1. isku)

Eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa sodalle ja sotilaallisille tai turvallistamistoimille asetetaan erilaisia moraalisia, psykologisia, loogisia ja sosiaalisia rajoja sekä mahdollisuuksia. Kuusiston mukaan ne tulisi ottaa argumentoinnissa huomioon, jotta viesti ja tehokkaan argumentin oikeuttamat toimet vastaisivat mahdollisimman hyvin vallitsevaa tilaa ja siinä olevia ja näin voidaan turvata toimien tulevaisuuden kannatus (1998, 271). Esimerkkinä toimii Britannian tilanne, jossa May puhuu brittiläisten arvojen puolustamisesta pahaa ideologiaa vastaan. May puhuu myös maaliskuisen Lontoon iskun ohessa siitä, kuinka suoritettu hyökkäys juuri parlamentin ja poliittisen sydämen lähistöllä on samalla isku kansakuntaa, sekä sen poliittisia arvoja ja demokratian hyvyyttä vastaan. Tällainen retoriikka voidaan nähdä tehoavan hyvin britannialaisiin, sillä maan ja sen hallinnon ja erityisesti sen moraalisenan kompassina toimivan monarkian historiaan on sisältynyt vuosisatojen ajan siirtomaaherruutta, jossa omaa ideologiaa, uskontoa ja toimintatapoja on viety muualle monien etuuksien toivossa. Mayn puheeseen sisältyy siis oletus yhteisestä mielikuvasta siitä, että britannialaiset arvot ovat jo lähtökohtaisesti ja historiallisesti arvostettavia ja niiden juuret ovat niin syvällä, ettei niiden tuhoaminen kannata. Ja samalla nuo arvot ovat niin huomattavan tärkeitä myös ympäröivälle maailmalle, esimerkiksi entisille siirtomaille, joita monarkia edelleen puolustaa ja virallisesti hallinnoi, että niiden suojelun eteen tulee tehdä töitä.

Van Rythovenin emotionaalisuuden vallan analyysin mukaan juuri Mayn puheiden sisältämän emotionaalisuuden kaltainen retoriikka on hyödyllinen elementti turvallistamispuheissa (2015). Mayn yhdistäessä turvallisuusuhan arvokkaisuuden ja siten tunteellisesti latautuneisiin arvoihin kuten kotimaa ja perhe, vahvistaa hän omaa asemaansa koko kansan johtajana ja näin kasvattaa omien argumenttiansa luotettavuutta. Van Rythovenin analysoiman sosiaalisen tunnearvioiteorian mukaan ihmiset kykenevät luomaan tunnesiteitä vain tapahtumiin ja asioihin, joista on jo olemassa kollektiivinen muistijälki (2015, 467). Siksi May mahdollisesti puhuttelee maaliskuisessa puheessaan juuri lontoolaisia, jotka kokivat vuoden 2005 terrori-iskut jopa omakohtaisesti. Tietysti tuo isku kosketti myös muuta maata, mutta erityisen vahva jälki voidaan uskoa jääneen juuri lontoolaisten mieliin. Kuten vuoden 2005 isku, myös maaliskuun 2017 isku tapahtui vilkkaimman ruuhka-ajan keskellä, tuoden edellisen suuren iskun muiston mieleen. Seuraavissa puheissa, koskien Manchesterin iskua, May taas puhuttelee laajemmin koko maata, jolloin muillakin kuin lontoolaisilla terrori-isku oli melko tuoreessa muistissa ja näin he ovat kykeneviä tuntemaan argumenttien kannalta edullisia tunteita ja reaktioita.

Mayn puheista nousee selkeästi esiin tunteiden kiihtyminen ja turvallistamistekojen kasvava tarve. Puheita verratessa Mayn retoriikka muuttuu iskujen lisääntyessä ja siitä osoituksena on eri yleisöiden muutos, turvallistamisargumentoinnin muutos sekä vastustajan identifioiminen turvallisuusuhkana. Lisäksi puheiden narratiivisuus ja arvojen korostaminen lisääntyy huomattavasti kahden Lontoon iskun välillä, vaikkakin molemmissa korostetaan vastustavan ideologian tahtoa tuhota 'demokratian symboleita ja musertaa tahtoa'.

6.2.1. Nöyryytys turvallistamistoimien oikeuttajana

Van Rythovenin artikkelissa lainataan Fattah ja Fierken käsitystä turvallistamisteorian sisältävästä nöyryytyksen välttämisestä. Heidän mukaansa esimerkiksi islamistiryhmittymät ovat argumentoineet turvallistamistoimiaan nöyryytyksen välttämisen kautta ja näin oikeuttaneet toimiaan. Samankaltainen lähestymistapa voidaan huomata Mayn puheissa, erityisesti Lontoon ensimmäisen iskun kohdalla. May puhuu ylevästi brittiläisistä arvoista ja siitä, kuinka ne edustavat demokratiaa ja vapautta kauimmaisissakin maailman kolkissa. Kotimaisten arvojen korostamisella voidaan vahvistaa yhteiskunnan yhtenäisyyttä ja näin parantaa ihmisten sitoutuneisuutta yhteiseen koitokseen.

Kolmannen iskun jälkeen Mayn retoriikka muuttuu myös muilla tavoilla, mutta selkeä vastustajan nimeäminen on niistä voimakkain. Puheiden välillä emotionaalisten argumenttien määrä kasvaa ja sanavalintojen seasta Maystä voidaan aistia aitoa epätoivoa, pelkoa sekä turhautumista. Sekä maaliskuun että toukokuun iskujen yhteydessä May kuvailee ideologian olevan pahan ideologia, joka vastustaa brittiläisiä hyvän ja rauhan arvoja. Kesäkuuisessa puheessaan, nimeämällä selkeästi ideologian, hän luo vastustajasta realistisen ja konkreettisen kuvan ja julistaa näin sodan sitä, sen aiheuttamia tekoja ja sen kannattajia vastaan. Kuusisto lisää selkeän vihollisen kuvan toimivan myös vahvistajana puhujan omille arvoilleen ja luovan uskottavuutta hänen ehdottamiinsa toimiin (1998, 274).

Neljännessä puheessaan Lontoosta May nimeää konkreettisia keinoja, joilla vastaavat iskut voidaan paremmin estää tulevaisuudessa. Ensimmäinen noista askelista liittyy kuitenkin voimakkaasti emotionaalisen vallan teoriaan ja sen kautta nähdään Mayn halua osoittaa arvojen ja tunteen merkitystä terrorisminvastaisessa taistelussa.

Defeating this ideology is one of the great challenges of our time. But it cannot be defeated through military intervention alone. --- It will only be defeated when we turn people's minds away from this violence – and make them understand that our values – pluralistic, British values – are superior to anything offered by the preachers and supporters of hate.

(4.6.2017, Lontoon 2. isku)

May kuvaa kyseisen ideologian kukistamisen olevan yksi aikamme suurista haasteista. Hän korostaa, etteivät sotilaalliset toimet, puolustuksen vahvistaminen tai nykyisen tilanteen hoitaminen ole niitä keinoja, jolla nämä teot saadaan loppumaan. Ainoa mahdollisuus on, että ihmiset torjuisivat tämän pahuuden ja väkivallan ja että brittiläiset arvot, korostaen yhteisiä arvoja, ovat ylivoimaisia pahan saarnaajien puheiden edessä. Tässä kohtaa voidaan tehdä mielenkiintoinen huomio siitä, kuinka May korottaa asenteiden ja ihmisten ajatusten voiman turvallisuusvoimien yläpuolelle.

6.3. Vastustajan identifioiminen turvallistamisen keinona

Buzan ym. määrittelee turvallistamisen olevan uhkien identifioimista ja määrittelyä. Turvallistamisteoriassa on myös oleellista pohtia, kenen turvallisuutta uhataan, uhkaajan nimeämisen lisäksi (1998, 5). Mayn puheissa tulevat ilmi nämä molemmat näkökulmat. Käsittelen turvallisuusuhan ja turvallistamistoimien kohteita toisessa kappaleessa ja tässä keskityn turvallisuusuhan nimeämiseen ja sen merkitykseen puheen kannalta.

Vastustajan selkeä identifioiminen on Mayn puheiden yhteydessä sekä retorinen, turvallistamisen että emotionaalisuuden keino. On mielekästä käsitellä näitä kaikkia kolmea näkökulmaa, sillä yksittäisen näkökulman tarkastelu jättäisi ulkopuolelle merkittäviä huomioita. Tietyn analyysitavan valitseminen tässä tapauksessa voi jopa vääristää analyysin tulosta, sillä kaikki luettelemistani teorialalleista ovat sidoksissa toisiinsa niin puheessa kuin teoreettisestikin.

Riikka Kuusisto lainaa 'Pelkkää retoriikkaa' (Palonen & Summa, 1998) Clausewitzin tunnettua teesiä, jonka mukaan sota on politiikan jatkamista toisin keinoin (1998, 267). Tämän lauseelman perusteella voidaan myös todeta retoriikan ja sanojen olevan merkittäviä välineitä sodassa. Erityisen hyvä esimerkki sanojen tärkeydestä sodassa on propaganda, jota ilman voidaan argumentoida sodan jatkumisen olevan vaikeaa tai jopa mahdotonta, jos omia

joukkoja ei saa uskomaan tavoitteen olevan urhea ja jalo. Myös terrorismin vastaisessa sodassa propagandalla on suuri merkitys. Jo se, että vastustava ideologia nimetään propagandaksi tai pahaksi on merkittävä retorinen puheteko. May kutsuukin puheissaan iskuista vastaavaa ideologiaa pahan ideologiaksi ja toteaa sen olevan vastakohta länsimaisille ja britannialaisille arvoille, joita 'rakastetaan ja tarvitaan'.

Vastustajan selkeä identifioiminen on jo itsessään merkittävä argumentaation keino. Selkeä jaottelu ja irtisanoutuminen vastustajan ideologiasta voimistaa puhujan omaa viestiä ja toimii indikaattorina kuulijalle toimia samoin, vaikkei asiaa todettaisi suoraan. (Kuusisto, 1998, 274.) Tällainen toiminta voidaan selkeästi huomata Mayn puheista erityisesti, kun niitä verrataan keskenään. Selkeällä tietyn ryhmän nimeämisellä voi tällaisessa tilanteessa olla suuri merkitys ryhmän sisäiselle dynamiikalle sekä sen ilmentymiselle yhteiskunnassa. Voidaan kuitenkin pohtia, että mikäli identifioimisen keino on huomattu yleisön keskuudessa, voidaan nimeämättä jättäminen nähdä myös heikkouden ja myönnytysten merkkinä.

Kahden ensimmäisen iskun eli maaliskuisen Lontoon iskun sekä toukokuuisen Manchesterin iskun yhteydessä pidetyissä puheissa May viittaa tiettyyn ideologiaan *'the ideology'* verrattuna epämääräiseen pronominiin *'an ideology'*. Näin hän osoittaa puhuvansa juuri tietyistä ideologiasta, jonka pohjalta kyseiset terrori-iskut ovat saaneet arvopohjansa. Hän ei kuitenkaan nimeä mitään tiettyä uskontoa tai aatetta, vaikka hän selkeästi olettaa yleisönsä tietävän tarkemman määritelmän sanomattakin. Kolmannen iskun jälkeisessä puheessa kesäkuun alussa May kuitenkin nimeää ideologian olevan radikaali islamin tulkinta ja näin rikkoo itse rakentamansa kaavan muiden puheiden osalta. Tämä puheteko voidaan nähdä voimakkaana merkkinä siitä, ettei May enää halua tai jopa kykene toimimaan hillitysti ja olemaan mainitsematta tiettyä uskontoa.

— the voices of hate and evil —

(22.3.2017, Lontoon I. isku.)

At terrible moments like these, it is customary for leaders, politicians and others to condemn the perpetrators and declare that the terrorists will not win. But the fact that we have been here before, and the fact that we need to say this again, does not make it any less true.

(23.5.2017, Manchesterin isku)

But we can continue to resolve to thwart such attacks in future, to take on and defeat the ideology that often fuels this violence...

(23.5.2017, Manchesterin isku.)

Mayn puheessa 4. kesäkuuta 2017 tapahtuu muihin puheisiin suhteutettuna merkittävä emotionaalinen käänne, joka on myös, kuten todettu, voimakas turvallistamisen ja retoriikan keino. May nimeää tällöin ensi kertaa islamin uskon ja sen fundamentaaliseen tulkintaan nojaavien ryhmien olevan vastuussa sekä kesäkuisesta Lontoon iskusta että muista sinä keväänä tapahtuneista. Hän on aikaisemmin puhunut vain 'pahan ideologiasta', vaikkakin kontekstista ja muusta julkisesta keskustelusta on ollut selkeää, mihin aatteeseen hän sanoillaan viittaa.

They are bound together by the single, evil ideology of Islamist extremism that preaches hatred, sows division, and promotes sectarianism. It is an ideology that claims our Western values of freedom, democracy and human rights are incompatible with the religion of Islam. It is an ideology that is a perversion of Islam and a perversion of the truth.

(4.6.2017, Lontoon 2. isku.)

May ilmoittaa, etteivät iskut ole keskenään tekotavan kautta yhteydessä, mutta julistaa niiden olevan islamilaisen ääriajattelun tulosta. Tämä on ensimmäinen kerta, kun May mainitsee islaminuskon ääneen. Hän on aikaisemmissa puheissa maininnut iskun taustalla olevan tietyn ideologian, mutta hän ei ole sitä nimennyt. Vielä korostaakseen lausunnon poikkeuksellisuutta hän kutsuu sitä 'pahaksi ideologiaksi, joka saarnaa vihasta, kylvää eripuraa ja kannustaa lahkolaisuuteen.' Hän jatkaa toteamalla ideologian vastustavan kaikkea mitä länsimaiseen vapauteen, demokratiaan ja ihmisoikeuksiin kuuluu. May julistaa ideologian olevan islaminuskon irvikuva ja totuuden vääristymä.

Tämä merkittävä turvallistamisteko osoitus sekä sodan oikeutuksen argumentoinnista että ennen kaikkea emotionaalisuuden kiihtymisestä. Nimetessään terrori-iskuista vastaavan tahon tai ainakin tekoihin kannustavan ideologian, May näyttää hänen itsensä, hallintonsa ja kansansa olevan lopullisen kyllästynyt. Hän ilmoittaa tällä puheteolla olevansa valmis vastustamaan pahaa kovinkin ottein ja kutsuu, tai pikemminkin ilmoittaa, että kansankin tulisi olla näihin toimiin valmis.

6.4. Turvallistamisen retoriikka

Turvallistaminen on nostaa asian politiikan yläpuolelle (Buzan ym. 1998, 26). May osoittaa vahvaa poliittista vainua ilmoittamalla sekä Manchesterin iskun että Lontoon kesäkuisen iskun jälkeen, että tulevien vaalien kampanjointi keskeytetään hetkeksi kunnioituksesta. Analysoimieni puheiden kohdalla on mielekästä pohtia, kuinka May hyödyntää turvallistamista nostamalla asian, eli terrori-iskun, päivänpolitiikan yläpuolelle. Puheissaan koskien Manchesterin ja Lontoon toista iskuä hän ilmoittaa, että Britannian kaksi puoluetta keskeyttävät molemmat vaalikampanjointinsa muutamaksi päiväksi (Lontoon iskun kohdalla keskeytys oli vain päivän mittainen, sillä vaalit olivat vain muutaman päivän päässä). Tämä puhetekeä voidaan nähdä käännteisenä turvallistamistekona, sillä yleensä juuri toimiminen on turvallistamista. Britannian tapauksessa kuitenkin turvallistamiseksi voidaan lukea nimenomaan oleminen toimimatta eli kampanjoimatta jättäminen. Politikoinnin keskeytys korostaa terrorismin vakavuutta ja universaaliutta, asiaa, joka koskettaa kaikkia. Ilmoituksellaan May onnistuu myös keräämään poliittisia pisteitä, sillä kampanjoinnin keskeyttäminen on arvokas ja uhreja kunnioittava ele ja näin May kykenee osoittamaan arvokkuutensa ja johtajuutensa. Haluttiin myös osoittaa, ettei koko kansaa järkyttäneen asian keskellä voida keskittyä 'turhiin' vaaleihin ja koska vaaleissa on oleellista kritisoida toista, se haluttiin jättää pois. Myöskään vastustajat eivät luultavasti halua kritisoida nykyisiä johtajia hädän hetkellä. Kritisointi voisi näyttäytyä pikkumaisena ja tunteettomana ja sille olisi aikansa ja paikkansa myöhemminkin.

Turvallistaminen on poliittinen keino, jota kielentutkimuksessa kutsutaan puheteeksi. Sanomalla jotakin, se tapahtuu jo osittain tai jopa kokonaan (Buzan ym. 1998). Kuten kuitenkin Kööpenhaminan koulukunta painottaa turvallistamisteoriassa, turvallistaminen on asian nostamista ja viemistä politiikan ulkopuolelle (Buzan ym. 1998). Voidaan siis todeta, että Mayn kehoitus kampanjoinnin ja näkyvimmän politiikan keskeyttämisestä onkin lopulta vahva turvallistamisteko, jonka avulla nostetaan turvallisuuskeskustelu muun päivänpolitiikan yläpuolelle ja tapahtuneesta luodaan kansallinen, kaikkien ongelma.

It has now concluded, on the basis of today's investigations, that the threat level should be increased, for the time being, from severe to critical.

(23.5.2017, Manchesterin isku, COBRA-kokouksen jälkeen.)

Mayn toinen puhe 23.5.2017 Manchesterin iskun jälkeen, hänen tavattuaan COBRA-komitean kanssa, sisältää huomattavasti konkreettisia toimia ja sen sisältö keskittyy turvallisuustilanteen parantamiseen. May julistaa turvallisuustilanteen ja uhkatason olevan 'vakava'-luokittelua korkeampi ja nostaa turvallisuustason 'kriittiseksi', joka tarkoittaa uuden terrori-iskun olevan hyvin todennäköinen ja vaaran välitön. Tämä Mayn ja turvallisuustoimijoiden arvio osuikin oikeaan, sillä seuraava terrori-isku haavoitti Lontoota vain 12 päivää Manchesterin iskun jälkeen. Turvallistamisteorian näkökulmasta tällainen ilmoitus ja uhkatason nosto on vahva turvallistamisteko, jossa huomiota tulisi erityisesti kiinnittää Mayn tapaan ilmoittaa asia selkeästi ja yksinkertaisesti. Seuraavaksi May toteaa tämän statuksen muutoksen näkyvän lisääntyvinä turvatarkastuksina ja turvallisuustoimijoiden, kuten poliisin ja armeijan henkilöstön määrän noustamisena julkisissa paikoissa.

'You might also see military personnel deployed at certain events,'
(23.5.2017, Manchesterin isku, COBRA-kokouksen jälkeen.)

Turvallistamisteoriassa todetaan, että jonkin asian julistaminen turvallisuushaksi oikeuttaa äärimmäisetkin keinot (Buzan ym. 1998, 24). Armeijan näkyminen kadulla ei ole objektiivisesti tarkasteltuna suuri turvallisuustoimi, mutta turvallisuuden ja uhkien olemassaolon tuominen ihmisten arkielämään ja henkilökohtaiseen tilaan voi aiheuttaa järkytystä ja voimakkaitakin reaktioita kansalaisissa. Poliittisesti toimi on kuitenkin merkittävä ja osoittaa yleisölle konkreettista tilanteen hallintaa maan johtavilta tahoilta. May kuitenkin huolehtii kuulijoiden turvallisuudentunteen säilyttämisestä ilmoittaessaan, että mahdollisesti kadulle jalkautuvat armeijanjoukot toimivat poliisin toimivallan valtuutuksella ja alaisuudessa. Tämä on Mayltä tärkeä ilmoitus ja selvennys, sillä aseistetut sotilaat ja turvallisuusjoukot voisivat herättää kansalaisissa suurta huolta ja jopa pelkoa. Tiedottaminen tällaisista toimista rauhoittaa yleisöä ja erityisesti selkeän kommentoijan julkilausuminen on omiaan lisäämään luottamusta hallintoa kohtaan.

6.5. Narratiivisuus ja oikeutettu sota turvallistamisen keinona

Mayn puheissa hyödynnetyt retoriset keinot ja turvallistamisargumentit voidaan nähdä myös sotaan oikeuttavina toimina. Tutkielmani lähtökohta on kuitenkin se, että kyseiset retoriset keinot ovat pääasiassa kytköksissä turvallistamisen argumentointiin ja osoitus tunteiden kiihtymisestä, mutta koen hyödylliseksi pohtia Mayn retoriikkaa myös oikeutetun sodan

teorian avulla. On kuitenkin huomattava, että vaikka Mayn puheiden retoriikasta löytyy paljon turvallistamiseen ja sodan oikeutukseen liittyviä ja sopivia keinoja, on niiden keinojen taustalla vahvasti myös emotionaalisuus ja tunteikkuuden kiihtyminen. Siksi en keskitytään analysoimaan oikeutetun sodan teoriaa tätä kappaletta enempää, sillä Mayn puheiden muut retoriset keinot ja argumentit ovat tutkimuskysymykseni kannalta merkittävämpiä.

Haastavissa tilanteissa, kuten kansallisen kriisin keskellä valtion hallinnolta ja turvallisuustoimijoilta odotetaan toimia. Terrori-isku on esimerkki tilanteesta, jolloin on aiheellista pyrkiä yhdistämään tragedian kohdannutta ryhmää sekä sen sidosryhmiä. Terroriteon takana on kuitenkin käsittelemässäni iskuissa ollut Britannian kansalainen eli kyseessä on ns. kotimainen terroriteko. Tämä vaikeuttaa argumentointia, sillä samalla kun tavoitteena on yhdistää kansaa, usein nähdään sen olevan tärkeää, että teosta vastaavan tahon kannattajat ja heidän ideologiansa eristetään muusta väestöstä ja heidän ideologiansa tuomitaan julkisesti. Monet samaan, tiettyyn, esimerkiksi etniseen tai vakaumuselliseen ryhmään kuuluvat, kuin iskun tekijät, haluavat julkisesti irtisanoutua iskun tekijöiden edustamasta haarasta tai uskonnon tulkinnasta. Tällainen keskustelu on tärkeää yhteiskunnallisesti ja puhujan tulee huomioida, ettei syyllistä kokonaisuuksia ihmisryhmiä puheessaan, luoden näin liian vahvaa vastakkainasettelua, joka taas puolestaan voi aiheuttaa alienaatiota ja radikalisoitumista tietyissä demografioissa kuten nuorissa ja syrjäytyneissä ja muissa yhteiskunnan turvaverkon läpi pudonneissa.

Osoituksena Mayn pyrkimisestä sodan oikeutukseen voidaan pitää Lontoon toista iskuja seurannutta puhetta, jossa Mayn luettelee konkreettisia toimia terrorismin vastaisen taistelun avuksi. Hän mainitsee, että näihin toimiin lukeutuvat myös vahva sotilaallinen läsnäolo Irakissa ja Syyriassa, jossa ISIS:n valta on suurimmillaan. Näihin toimiin voidaan Mayn nähdä oikeuttavan jo aikaisempien terrori-iskujen tuoman hädän ja turvallisuustason heikkenemisen. Ihmisten tunteet ja pelko ovat jo niin korkealla, ettei Mayn erityisemmin, ainakaan kyseisessä puheessa, tarvitse lausumiaan perustella.

Voimakas oikeutetun sodan narratiivi on hyvin tyypillistä terrorismin vastaiselle sodalle. Vuoden 2001 9/11 iskujen jälkeen Yhdysvallat aloitti vuosia kestäneen hyökkäyksen Irakiin ja Afganistaniin tarkoituksenaan taistella tuhoisan ja dramaattisen iskun tekijöitä vastaan. Sodan oikeutus ei kokenut aluksi monia soraääniä, sillä terrori oli saapunut myös Yhdysvaltojen maaperälle ja näin kansalaisten arkeen ja henkilökohtaiseen elämään. Vaikka sota käydään kaukana ja jopa 'toisessa ulottuvuudessa', voidaan sodankäyntiä pitää oikeutettuna oman maan turvallisuuden varmistamisena ja ylläpitämisenä myös

tulevaisuudessa. Kotimaassa tehdyt terrori-iskut sitovat suuret ja abstraktit asiat, kuten taistelevat ideologiat tai maailmanpoliittiset kuviot todellisuuteen ja luovat narratiivin välittömästä, todellisesta ja ennen kaikkea konkreettisesta vaarasta.

Kotimaiseen terrorismiin ja sen sitouttavaan voimaan liittyy myös Van Ryhtovenin teoretisoima sosiaalinen tunnearvioiteoria, jonka mukaan yhteisöt voivat tuntea pelkoa ja vaarantunnetta vain asioista, joista sillä on jo olemassa oleva kollektiivinen muistijälki. Ihmisen kyky luoda merkityksiä asioiden välille syntyy vasta tunteiden kautta. (2015, 467.) Sodan oikeutus ja siihen pyrkivä retoriikka on siis riippuvainen yhteisön tunteista ja sen kollektiivisesta muistista. Autoritääristen hallintojen ei tietenkään tarvitse hakea kansan hyväksyntää toimilleen, mutta demokraattisissa yhteiskunnissa sen on tärkeää ja välttämätöntä hallinnon legitimiuden säilyttämiseksi. Voidaankin siis ajatella, että sodan oikeutuksen merkitys tulee ilmi vasta tunteiden kautta.

Kuusisto pohtii, että oikeutettuun sotaan on jopa velvollisuus lähteä toisin kuin esimerkiksi sisällissotaan, joka olisi ratkaistavissa mahdollisesti muutenkin kuin sotilaallisesti (1998, 269). Terrorinvastaisen sodan narratiiviin ei kuitenkaan sovi diplomaattisuus. Sellaista retoriikkaa ei käytetä terrori-iskuja seuraavissa puheissa, vaan välittöminä toimina julistetaan aina toiminta ja vastaiskut. Usein kyllä tiedostetaan erityisesti nuorten ja maahanmuuttajien radikalisoitumisen taustalla olevat tekijät ja niiden korjaamiseen käytetään yleensä myös merkittäviä resursseja. Nuo resurssit ja toimet jäävät kuitenkin huomattavasti jälkeen sotilaallisten ja turvallistamistoimien budjetin suurusluokasta, sekä lisäksi niiden saama uutisarvo ja keskustelutila herää esiin yleensä vasta, kun iskusta ja sitä seuranneista vastatoimista on jo kulunut jonkin verran aikaa.

Argumenttien ja tehokkaan retoriikan yhtenä onnistumisen merkinä voidaan pitää yhteisön kokemaa sitoutuneisuutta aiheeseen argumentit kuultuaan. Tällainen tehokeinojen arviointi on erittäin mielekästä kriisitilanteessa. Haastavat ja vaaralliset tilanteet vaativat usein rajujakin toimia ja usein ne kohdistuvat yksilönvapauteen esimerkiksi tiedustelulainsäädännön muutosten kautta. Tällaiset teot vaativatkin vahvaa argumentointia ja vahvan taustatarinan ja narratiivin puute voi merkittävästi vaikeuttaa tavoitteiden saavuttamista ja näin turvallistamisen tapahtumista (Kuusisto, 1998, 269). Kuusisto huomauttaakin, että erityisesti suurvaltojen kohdalla sodan aikaista retoriikkaa ei voida vähätellä, sillä poikkeuksellisessa poliittisessä tilanteessa vahvoilla perusteluilla ja uskottavalla narratiivilla voidaan luoda hallinnolle ihanteellinen hyväksynnän ilmapiiri ja käyty sota voidaan oikeuttaa myös kansalaisten silmissä (mt. 269). Sota vaatii yhteiskunnalta

niin taloudellisia, sosiaalisia kuin eettisiä uhrauksia sekä joustamista ja ilman tehokasta argumentaatiota vastustus hallituksen toimia kohtaan voisi romuttaa ensiksikin sen uskottavuuden ja ennen kaikkea yhteisön tuen.

7. JOHTOPÄÄTÖKSET

Vaikka Britanniassa koettiin kolme tuhoisaa terrori-iskua lyhyen ajan sisään, ei pääministeri May suoranaisesti nimennyt tekijöitä innoittanutta ideologiaa. Hän kutsui sitä kolmessa ensimmäisessä puheessa kyllä pahan ideologiaksi, muttei suoraan nimennyt mihin uskontoon tai kansanryhmään tämä ideologia mahdollisesti sisältyisi. Iskun tekijät hän kuitenkin nimesi suoraan. Neljännessä puheessaan hän kuitenkin lopulta sanoi ääneen iskujen taustalla olevan ääri-islamistisen ideologian ja tämä puheteko osoittaa emotionaalista voimaa ja on itsessään tärkeä turvallistamistoimi. Aikaisemmasta haluttomuudesta nimetä tietty aate iskuista vastuulliseksi ja lopulta sen nimeäminen osoittaa mielenkiintoisesti sen, kuinka Mayn (ja oletettavasti koko Britannian) sietokyky on tullut täyteen. Emotionaalisuuden kiihtyminen puheissa on myös osoitus tästä prosessista, joka lopulta näkyy neljännen puheen retoriikassa, jota voisi kuvailla jopa raivoksi tai sydäntäsärkeväksi suruksi.

Tutkielman tarkoituksena oli tarkastella Theresa Mayn puheissa esiintyviä turvallistamisargumentteja sekä tunteiden ja arvojen retorista hyödyntämistä. Kööpenhaminan koulukunnan turvallistamisteoria (Buzan ym. 1998) osoittautui jo tutkimuksen alkuvaiheessa hyödylliseksi, mutta kuitenkin osittain riittämättömäksi. Siksi Solomonin (2017) ja Van Rythovenin (2015) analyysit ja teoretisointi tunteiden merkityksestä poliittisissa kriisipuheissa toivat mielenkiintoista ja hyödyllistä kontrastia tutkimukseen. Turvallistamisteoria osoittautui erityisen hyödylliseksi turvallisuusuhkien ja turvallistamistoimien analyysissa. Mayn ilmoitus keskeyttää vaalikampanjat hetkellisesti sekä Manchesterin että Lontoon toisen iskun jälkeen oli vahva turvallistamiskeino, jolla asia eli terrori-isku, nostettiin päiväpolitiikan, eli vaalien yläpuolelle. Juuri tuosta prosessista on turvallistamisessa kyse ja Mayn puheteko on siitä erinomainen esimerkki.

Tutkimusmenetelmäni tässä tutkielmassa ei ollut yksiselitteinen vaan hyödynsin kaikkien teorioiden uniikkeja näkökulmia ja ne yhdistettiin toisiinsa retorisen analyysin keinoin. Monipuolinen analyysimalli mahdollisti kiinnostavamman ja laajemman tutkimuksen, sillä yksinkertaisesti retoriikkaan tukeutuminen olisi vaikeuttanut kokonaisvaltaisen analyysin muodostumista. Näillä metodeilla tutkimukseen saatiin monia erilaisia ääniä sekä puheiden monimutkaiset kontekstit saatiin sidottua toisiinsa loogisesti, kiehtovasti ja tutkimuskysymykseen nähden mielekkäästi. Tutkimusmenetelmien avulla aineistosta löytyi runsaasti tärkeitä turvallistamiseen liittyviä retorisia keinoja, kuten vastustajan identifioiminen ja vaalien kampanjoinnin keskeytys väliaikaisesti. Jälkimmäinen teko

voidaankin nähdä sekä turvallistamistekona sekä poliittisena keinona, joiden kummakin näkökulmasta puheeton voidaan nähdä onnistuneen. Merkittävä turvallistamiskeino Mayn puheissa oli myös kansallisen kriisitason nostaminen vakava (*severe*) tasolta kriittiseen (*critical*) Manchesterin iskun jälkeen.

Turvallistamiskeinojen lisäksi puheiden ilmentämä tunteellisuus ja arvojen hyödyntäminen nousivat aineistosta esiin merkittävästi. May käytti puheissaan tunteikasta kieltä ja hyödynsi omaa järkytystään ja pelkoaan retorisenä keinona. Hän myös nojasi turvallistamisargumentointiaan oletukseen siitä, että yleisö pitää brittiläisiä arvoja sille tärkeänä ja suojelun arvoisina. Lisäksi puheet olivat osoitettu eri yleisöille ja May hyödynsi kohdentamista sekä inklusiivista ja eksklusiivista me-subjektia (Wilson, 1990) retorisenä keinona puheissaan. Näin tehdessään May onnistui luomaan välittömyyden tunteen ja pyrki herättämään yleisössään kodin suojelemisen tarpeen sekä tunteen yhteisöllisyydestä ja yhteisestä kansasta, jonka turvallisuutta tulee suojella myös kovin, konkreettisin keinoin.

Hedelmällisintä analyysia Mayn puheista löytyy emotionaalisuuden vallan käsitteen kautta. Puheiden kielestä ja argumenteista voitiin erotella selkeitä merkkejä tuhtuneisuuden, raivon ja hädän kasvamisesta sekä Mayllä itsellään että Britannian kansalla. Tärkein emotionaalisuuden kiihtymistä osoittavana elementti puheissa on kuitenkin vastustajan identifioiminen. Vaikka Mayn kaikista puheista on ilmeistä, että hän tarkoittaa vastustajalla ja iskuista vastuussa olevalla ideologialla ääri-islamistista aatetta, ei hän kuitenkaan nimeä suoraan uskontoa tai sen fundamentaalista tulkintaa ennen Lontoon kesäkuiseen iskuun liittyvää puhettaan. Selkeällä vastustajan identifioimisella on sekä emotionaalisia, turvallistamistekoihin liittyvää, että sodan oikeutukseen liittyviä аспектеja. Tutkielman punaisena lankana onkin se, kuinka eri tekijät, kuten tunteiden kiihtyminen, erilaiset turvallistamisargumentit ja narratiivisuus lopulta johtivat Mayn neljännessä puheessa vastustajan identifioimiseen, joka oli jo itsessään voimakas retorinen puheteko. Lisäksi identifioimiseen liittyy selkeä turvallistamisnäkökulma.

Kuten olen analyysissani todennut, Mayn puheet noudattelivat hyvin perinteikästä pääministerin puheen kaavaa kriisitilanteessa, mutta ne silti sisälsivät useita tutkimisen arvoisia lauseita ja argumentteja. Tulevaisuudessa tulisi tutkia erityisesti emotionaalisuuden merkitystä poliittisissa puheissa ja turvallistamiskeskusteluissa, sillä niiden kautta voidaan löytää uudenlaista näkökulmaa turvallisuusdiskursseihin. Myöhemmän tutkimuksen kautta voidaan pyrkiä hahmottamaan yleisön henkisiä lähtökohtia myös poliittisen psykologian kautta, sillä yleisön reaktioilla on merkittävä asema turvallistamistoimien onnistumisen

kannalta. Teorioiden valossa turvallisuudentunteen ja turvallistamisdiskurssien alueella riittää tutkittavaa ja turvallistamisteorian ja emotionaalisuuden risteymäkohdasta voidaan saada tehtyä vielä runsaasti hedelmällistä analyysia kansainvälisen politiikan ja konfliktitutkimuksen aloilla.

LÄHTEET

Aineisto

- BBC. (23. 5. 2017) Manchester attack: Theresa May terror threat speech in full. Haettu 7. 4. 2021 osoitteesta <https://www.bbc.com/news/uk-40023457>
- Prime Minister's Office, (22. 3. 2017). Prime Minister's statement following attack in Westminster. GOV.UK. Haettu 12. 4. 2021 osoitteesta <https://www.gov.uk/government/news/prime-ministers-statement-following-attack-in-westminster>
- TEXT-UK Prime Minister May's statement following London attack. (4. 6. 2017). Reuters. Haettu 11. 4. 2021 osoitteesta <https://www.reuters.com/article/britain-security-may-statement-idUSL8N1J10GH>
- TIME. (23. 5. 2017). Read British Prime Minister Theresa May's Full Remarks on the Manchester Attack. (Toim. K. Samuelson) Haettu 7. 4. 2021 osoitteesta <https://time.com/4790103/theresa-may-reacts-manchester-suicide-bomb/>

Kirjallisuus

- Buzan, B., Waever, O. & Wilde, J. d. (1998). Security: A new framework for analysis. Lynne Rienner Publishers.
- Kuusisto, R. (1998). Sodan retoriikasta: Persianlahden ja Bosnian konfliktit läntisten suurvaltajohtajien lausunnoissa. Teoksessa K. Palonen;& H. Summa, Pelkkää retoriikkaa (ss. 267-289). Vastapaino.
- Koschut, S.;Hall, T. H.;Wolf, R.;Solomon, T.;Hutchison, E.;& Bleiker, R. (2017). Discourse and emotions in international relations. *International Studies Review*(19(3)), 481-508. doi:10.1093/isr/vix033
- Mancosu, M.;& Pereira, M. F. (2021). Terrorist Attacks, Stereotyping, and Attitudes Toward Immigrants: The Case of the Manchester Bombing. (102(1)), 420-432. Oxford. doi:<http://dx.doi.org.ezproxy.jyu.fi/10.1111/ssqu.12907>
- Palonen, K.;& Summa, H. (1998). Pelkkää retoriikkaa. Vastapaino.
- Peoples, C.;& Vaughan-Williams, N. (2015). *Critical security studies : an introduction* (2 p.). London ; New York, NY: Routledge, Taylor and Francis. Haettu 1. 4. 2021
- Savolainen, S. (2015). Kognitiivinen tunnearvioteoria ja psykologinen hyväksyminen organisaatiomuutoksen kohtaamisessa. University of Jyväskylä.
- Sinclair, G. (2014). Confronting terrorism: British Experiences past and present. *Crime, Histoire & Sociétés / Crime, History & Societies*(18 (2)). Haettu 21. 4. 2021 osoitteesta <http://journals.openedition.org/chs/1495>

- Small, D., Lerner, J., & Fischhoff, B. (2006). Emotion Priming and Attributions for Terrorism: Americans' Reactions in a National Field Experiment. *Political Psychology*, 27(2), 289–298. Haettu 22.5. 2021, osoitteesta <http://www.jstor.org/stable/3792442>
- Van Rythoven, E. (2015). Learning to feel, learning to fear? Emotions, imaginaries, and limits in the politics of securitization. *Security Dialogue*, 46(5), 458–475. <https://doi.org/10.1177/0967010615574766>
- Wilson, J. (1990). *Politically speaking. The pragmatic analysis of political language.* Oxford: Basil Blackwell Limited.

Sähköiset lähteet ja muut

- Breen, P. (23. 3. 2017). Theresa May got her response to the Westminster attack just right. *The Conversation*. Haettu 21. 4. 2021 osoitteesta <https://theconversation.com/theresa-may-got-her-response-to-the-westminster-attack-just-right-75088>
- Connor, R. (4. 3. 2021). Northern Ireland loyalists pull support for Good Friday peace deal. (DW, Toim.) Haettu 21. 4. 2021 osoitteesta DW: <https://www.dw.com/en/northern-ireland-loyalists-pull-support-for-good-friday-peace-deal/a-56766549>
- Isomäki, M. (2020). Poikkeuksellisen ja normaalin rajamailla: turvallistaminen ja poikkeustila Pariisin marraskuun 2015 terrori-iskuissa ja Brysselin maaliskuun 2016 terrori-iskuissa. Pro gradu-tutkielma. Helsingin yliopisto
- McTague, T.;& Cooper, C. (Toim.). (23. 5. 2017). Manchester bombing strikes fear into UK election. *Politico*. Haettu 7. 4. 2021 osoitteesta <https://www.politico.eu/article/manchester-ariana-grande-bombing-attack-strikes-fear-into-uk-election-terror-attack-concert/>
- McQuade, J. (25. 5. 2017). Terrorism in Britain: a brief history. *The Conversation*. Haettu 22. 4. 2021 osoitteesta <https://theconversation.com/terrorism-in-britain-a-brief-history-78362>